

Natalia Senocosov

Nelly Turcan

Lidia Culicovschi

025.45

S44

# **CLASIFICAREA ZECIMALĂ UNIVERSALĂ**

*(Material didactic pentru studenții  
secției bibliologie)*

CHIȘINĂU  
1995

MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI DIN REPUBLICA MOLDOVA  
UNIVERSITATEA DE STAT DIN MOLDOVA  
FACULTATEA DE JURNALISM ȘI ȘTIINȚE ALE COMUNICĂRII  
CATEDRA BIBLIOLOGIE ȘI ASISTENȚĂ INFORMAȚIONALĂ

Natalia Senocosov

Nelly Țurcan

Lidia Culicovschi

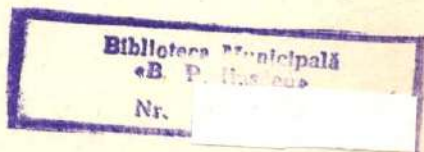
025.45

544

452-ko-111  
452-029

# CLASIFICAREA ZECIMALĂ UNIVERSALĂ

*(Material didactic pentru studenții  
secției bibliologie)*



CHIȘINĂU  
1995

025.45 CZU/045.8/

## INTRODUCERE

Prin ordinul Ministerului Culturii al Republicii Moldova, de la 1 ianuarie 1992, în calitate de limbaj unic informațional și de investigare, a fost introdusă pentru toate bibliotecile Republicii Clasificarea Zecimală Universală (CZU).

Prezentul sistem de clasificare nu este nou pentru bibliotecile din Moldova. CZU a fost utilizat de biblioteci și alte organizații tehnico-stiințifice din anul 1962, îndeosebi pentru fondul de documente în domeniul tehnicii și științelor naturii. Însă acest sistem era folosit cu multe simplificări și unele modificări.

La momentul actual prioritatea CZU ține de caracterul ei universal, de o structură, ce dă posibilitate de a desăvîrși sistemul în permanență, precum și de existența unei structuri (organizații) ce dirijează întreg procesul teoretic și practic al dezvoltării.

Ținând cont de faptul că CZU este un sistem de clasificare cu o structură complicată, studierea lui profundă de către studenți reclamă o lucrare metodică, care ar fi de folos în utilizarea sistemului dat.

Scopul prezentului manual este de a cultiva deprinderi teoretice și practice în studierea istoriei evoluției metodicii sistematizării documentelor, organizării catalogului sistematic s.a.

Manualul este destinat studenților specialității "Bibliologie" și are menirea să-i ajute la studierea disciplinelor "Teorii și tehnici de catalogare", "Fondurile bibliotecilor" s.a.

Materialul se bazează pe instrucțiunile oficiale referitoare la CZU, precum și pe literatura științifică și didactică.

## ISTORIA CZU

În anul 1876 în Statele Unite ale Americii a fost publicată prima ediție a **Clasificării Zecimale (CZ)**. Apariția ei a fost un eveniment în practica de bibliotecă. Alcătuitorul acestui sistem de clasificare a fost M.Dewey, savant în domeniul biblioteconomiei. Denumirea "Clasificarea zecimală" se datorește faptului că totalitatea cunoștințelor umane a fost împărțită de Dewey în 10 părți-sectiuni de bază, care au fost aranjate în felul următor:

0,0	Generalități	
0,1	Filozofie	
0,2	Religie	
0,3	Științe sociale	Rățiunea
0,4	Lingvistică	
0,5	Științe ale naturii	
0,6	Științe aplicate	
0,7	Artă	Imaginația
0,8	Literatură	
0,9	Istorie	Memoria

În practică zero-ul inițial și virgula sunt omise, clasele apărând astfel: 0 Generalități; 1 Filozofie etc. Fiecare din aceste 10 secțiuni de bază se împart și ele în 10 părți, formînd astfel **treapta doi**, care la rîndul ei se divide în alte 10 subdiviziuni și așa mai departe.

Temelia științifică a Clasificării Zecimale nu prezintă nimic nou și important. Autorul nu a acordat atenție aspectului științific al clasificării. Pentru Dewey avea importanță principiul convențional al diviziunii succesive la zece a cunoștințelor în ansamblu și a fiecărui domeniu de cunoaștere în parte. De aceea, la repartizarea claselor, nu a fost luată în considerație legătura firească dintre științe, schema nu reflectă imaginea lumii, nici procesul ei evolutiv. Melvil Dewey scria\* că "clasificarea cărților este în esență un sistem funcțional, un instrument de localizare a acestora, și nu un sistem filozofic".

M.Dewey a marcat fiecare din cele 9 clase existente cu cîte o cifră de la 1 la 9 și a atribuit cifra 0 unei clase de generalități, cuprinzînd lucrările cu caracter general, pentru a putea fi repartizate în celelate clase. Principiul zecimal de detalizare a secțiilor nu a fost inventat de Dewey, însă pentru prima oară a fost folosit atît de larg și în așa consecutivitate.

Însemnătatea clasificării Dewey se datorează, în principal, indicilor ierarhizați, formați numai din cifre arabe. Și atunci cînd indicile trebuie să fie indicat printr-un număr ori prin două, Dewey adaugă zerouri în așa fel

\* Introduction In: Dewey Melvil. Decimal Classification Standard (15 h) Edition New York, Forest Press Inc. 1951, p.XVII

ca în toate cazurile să obțină indice cu trei cifre. Așadar, în ediția a 16-a a Clasificării Zecimale Dewey, schema arată în felul următor:

000	Lucrări cu caracter general
100	Filozofie
200	Religie
300	Sociologie
400	Limbă
500	Științe ale naturii
600	Științe tehnice și aplicate
700	Artă
800	Literatură
900	Istorie

În continuare prezentăm ca exemplu diviziunea claselor 400, 800, 900, 500.

400	Limbă
410	Lingvistică comparată
420	Limbile engleză și anglo-saxone
430	Limbile germanice
440	Limba franceză
450	Limba italiană
460	Limba spaniolă
470	Limba latină și alte limbi italice
480	Limbile greacă veche și greacă nouă
490	Alte limbi
800	Literatură
810	Literatura americană în limba engleză
820	Literatura engleză și engleză veche
830	Literatura în limba germană
840	Literatura franceză
850	Literatura italiană și română
860	Literatura spaniolă și portugheză
870	Literatura latină și alte literaturi italice
880	Literatura greacă veche și greacă nouă
890	Alte Literaturi
900	Istorie
910	Geografie
920	Biografii
930	Istorie antică
940	Europa
950	Asia
960	Africa

970	America de Nord
980	America de Sud
990	Alte continente ale lumii
500	Științele matematice
510	Matematici
520	Astronomie
530	Fizică
540	Chimie
550	Geologie
560	Paleontologie
570	Biologie
580	Botanică
590	Zoologie

După cum se poate observa, criteriul de clasificare este tematic, divizarea progresivă, de la general la particular. Dewey a folosit însă principiul zecimal formal, fapt care a implicat un caracter artificial și nestiințific al Clasificării Zecimale.

De exemplu, clasele 400 Limbă; 800 Literatură și 900 Istorie în principiu nu se supun criteriului logic de divizare de la general la particular. Clasele 400 și 800 sunt divizate lingvistic, bunăoară: 460 Limba spaniolă; 860 Literatură spaniolă. Pentru clasa 900 este caracteristic divizarea topografică, mai întâi pe continente, apoi pe țări. De exemplu: 946 Istoria Spaniei, unde 4 înseamnă Europa; 6 — Spania. Spania totdeauna este desemnată prin cifra 6. 460 Limba spaniolă; 860 Literatură spaniolă; 946 Istoria Spaniei. Introducerea acestui paralelism între unele grupe are o considerabilă valoare mnemonică, sporind operativitatea sistemului. Dar mai departe autorul folosește cifra 6 pentru reprezentarea numerică a stilului în care este scrisă lucrarea. Însemnătatea practică a clasificării Dewey a crescut și prin crearea unui număr fix de indici de autor pentru reprezentarea numerică a formei documentelor, a categoriei de publicații, precum și a genului sau speciei literare căreia îi aparțin. Așezii indici au constituit germenii indicilor auxiliari din viitoarele scheme moderne de clasificare. Autorul a mai introdus așa-zisele diviziuni de punct de vedere.

Asadar, se cuvine a sublinia, că schema concepută de Dewey pentru organizarea documentelor în funcție de conținutul acestora, cit și atribuirea unei reprezentări numerice simple pentru fiecare document în parte a fost un pas destul de îndrăzneț. Această clasificare s-a bucurat de o mare popularitate. O dovadă este faptul că în SUA pînă în timpul de față acest sistem se reeditează. Din anul 1932 în clasificarea zecimală au fost incluse de sine stătător tabelele de indici auxiliari. Clasificarea zecimală este folosită în multe țări ale lumii. În SUA ea se practică în 98% din bibliotecile publice, în 89% din bibliotecile colegiilor universitare etc. Însă în 1930 pe fișele difuzate de Biblioteca Congresului din Washington, alături de clasificarea proprie, se menționau și indicii clasificării Dewey.

Acest sistem de clasificare a fost tradus parțial în limbile: franceză, germană, rusa, italiană, spaniolă, portugheză, norvegiană, maghiară, chineză, japoneză.

În încheiere constatăm că Clasificarea Zecimală are următoarele caracteristici:

- este un sistem universal de clasificare, ce cuprinde toate domeniile activității umane;

- datorită principiului de detalizare zecimal e posibilă divizarea nelimitată a claselor;

- sunt folosite ca limbaj cifrele, făcând posibilă independența de limbaj și alfabet.

Însă acest sistem nu este lipsit de unele dezavantaje. Cele mai evidente sunt: structura rigidă de ierarhie între diferitele noțiuni ale schemei de clasificare; împărțirea cunoștințelor umane în numai zece clase și nivelarea forțată între domenii de cunoștințe de diferite extinderi, ceea ce duce la o lungime evident inegală a indicilor din clase deosebite; imposibilitatea corespunderii nivelului actual de dezvoltare a științei și tehnicii datorită dezvoltării neomogene a claselor.

Cu toate deficiențele semnalate, pentru noi important este faptul că Clasificarea Zecimală stă la baza Clasificării Zecimale Universale.

Acest sistem de clasificare a fost modificat mai târziu de avocații belgieni Paul Otlet și Jiendri La Fontaine. Activitatea lor vizează și cooperarea internațională în acest domeniu. A fost întemeiat un cadru instituțional, adică Oficiul Internațional de Bibliografie în anul 1892 la Bruxelles, sub auspiciile căruia s-au publicat tabelele Dewey cu 1000 de diviziuni, traduse în limba franceză (1895). În anul 1895, Oficiul Internațional de Bibliografie devine "Institutul Internațional de Bibliografie". Iar între anii 1927 și 1933 apare o nouă ediție franceză, care purta pentru prima oară numele de Clasificare Zecimală Universală (la Classification Decimale Universelle), cu 40.000 de diviziuni și 66.000 de noțiuni.

În anul 1931 Institutul Internațional de Bibliografie a fost reorganizat și devine Institutul Internațional de documentare, iar în 1937 - Federația Internațională de documentare, cu sediul la Haga. Curînd apar numeroase editii internaționale, în diferite limbi, atît complete, medii, prescurtate, cit și pe diverse domenii specializate.

CZU prezintă cîteva ameliorări esențiale față de clasificarea Dewey:

1) cu ajutorul semnului de relație (:) redă o legătură între două noțiuni indexate prin indici principali sau auxiliari;

2) au fost introdusi indici auxiliari comuni sau generali care înseamnă caracteristici corespunzătoare ale noțiunilor exprimate prin indici principali;

3) a fost creat sistemul indicilor analitici sau speciali, care pot fi folosiți pentru detalizare numai în cadrul anumitor clase sau diviziuni.

Federația Internațională de documentare (FID), prin Comisia de clasificare, se ocupă de traducerea, reviziunea și extinderea CZU. Pînă în prezent CZU rămîne a fi unicul sistem internațional ce ne permite dezvăluirea detaliată a conținutului oricărui document, fond de bibliotecă, asigură investigația rapidă a editiilor necesare, usurează relațiile științifice internaționale.



## STRUCTURA CLASIFICĂRII ZECIMALE UNIVERSALE

În CZU universul informației este tratat ca un sistem coerent, construit din părți diferite, în contrast cu o clasificare specializată, în care subiectele relaționale sunt tratate ca aspecte minore chiar dacă ele ar avea o importanță majoră. Notația CZU e capabilă să exprime relații dintre subiecte, dar principiul de bază al diviziunii rămâne, cel ierarhic.

Clasificarea zecimală universală, ca și clasificarea lui Melvil Dewey, conține totalitatea cunoștințelor umane ca o singură unitate împărțită în 10 clase, notate cu simbolurile aritmetice – cifre arabe de la 0 la 9. Fiecare clasă se împarte în 10 diviziuni.

Simbolurile alese pentru notația CZU sunt cele ale limbajului natural. Ele nu numai că sunt ușor de citit, dar și ușor transcrise. Clasele și diviziunile se împart după principiul zecimal din zece în zece prin adăugarea uneia din cifre de la 0 până la 9 în dreapta cifrei, care simbolizează clasa sau diviziunea. Cifrele cu care se notează clasele și diviziunile se numesc indici. Pentru a scrie și a citi mai ușor acești indici, cifrele se grupează câte trei, începând de la stînga spre dreapta. Această grupare se marchează printr-un punct de separație din trei în trei.

Un avantaj al acestui sistem este că el poate fi extins la infinit, iar cînd sunt introduse subdiviziuni noi, nu se produc perturbări ale indicilor deja existenți.

În CZU, sunt două feluri de tabele: tabela principală și tabela auxiliară.

### *Tabela principală*

Tabela principală CZU cuprinde zece clase mari în care a fost împărțit universul cunoașterii, fiecare din acestea fiind subdivizate ierarhic. CZU cuprinde, prin urmare, următoarele clase:

0	Generalități. Știința și cunoașterea etc.
1	Filozofie. Psihologie
2	Religie. Teologie
3	Științe sociale
4*	
5	Matematică. Științe naturale
6	Științe aplicate. Medicină. Tehnică
7	Artă. Recreare. Spectacol. Sport
8	Lingvistică. Filologie. Literatură
9	Geografie. Biografie. Istorie

Astfel fiecare din clasele mari este notată cu o singură cifră arabă (spre deosebire de Dewey, unde aceste clase sunt notate cu câte trei cifre). Fiecare din aceste zece clase, utilizate practic doar nouă, poate fi subdivizată în alte zece clase (sau subclase) mai restrînse sub aspectul conținutului cuprins.

\* Clasa 4 este eliberată. Clasa 4 "Lingvistică" a fost anulată în anul 1963 și inclusă în cadrul clasei 8 "Literatură".

Ele reprezintă, deci, concepte cu un grad mai mare de specificare și se vor nota cu numere de lungimi din ce în ce mai mari. De exemplu, clasa 5 este divizată în următoarele subclase:

50	Generalități referitoare la științele pure
51	Matematică
52	Astronomie
53	Fizică
54	Chimie. Mineralogie
55	Pedologie. Geologie. Meteorologie etc.
56	Paleontologie
57	Științe biologice în general
58	Botanică
59	Zoologie

Fiecare din subclase reprezintă o subdiviziune logică a conținutului clasei 5 și este notată cu un număr începând cu cifra 5, dar, în același timp, fiecare subdiviziune are un conținut mai restrâns decât conținutul foarte general al clasei 5, având, prin urmare, un număr cu o cifră în plus. Subclasele de două cifre au, la rîndul lor, subdiviziuni notate cu trei cifre etc.

Cu alte cuvinte, tabela principală este divizată ierarhic, ierarhia numerică reflectînd ierarhia conceptuală, clasele cele mai generale aflîndu-se la nivelul superior al ierarhiei, iar clasele mai înguste, mai restrînse, la nivelul inferior. Lungimea numărului clasei ne indică și gradul de detaliere, de specializare a acesteia. Numerele de aceeași lungime, notînd un grad similar de generalitate (sau particularitate), sunt *coordonate*. Clasele notate cu numere mai scurte, denotînd o mai mare generalitate, sunt *supraordonate*. Clasele notate cu numere mai lungi, denotînd o mai mare profunzime a subiectelor, sunt *subordonate*. Astfel: 58 și 59 sunt coordonate; 5 este subordonată claselor 58 și 59; 591 este coordonat clasei 59. Un set complet de clase coordonate (conținînd subdiviziunile logice întregi ale clasei supraordonate) reprezintă un șir.

Valoarea ordinală a numerelor este dată de înțelegerea lor ca fracții zecimale și nu ca unități. Putem să ne imaginăm că sunt precedate de un zero și o virgulă, care sunt omise pentru ușurința citirii. De exemplu: 5 reprezintă 0,5. De aceea nu au aceeași ordine ca numerele întregi, ordine în care 6 l-ar preceda cu mult pe 59, iar 57 l-ar preceda cu mult pe 569.

Conform ordonării zecimale însă 5 nu este imediat urmată de 6, ci de 50 pînă la 59. În mod similar, 59 este urmat de toate subdiviziunile sale, de la 591 la 599, pînă cînd se ajunge la 6; iar între 591 și 592 se află toate subdiviziunile 591 pînă la 591.9. În acest stadiu de divizare s-a introdus un punct între cea de-a treia și cea de-a patra cifră, punct care nu are nici o semnificație noțională, ci doar menirea de a ușura citirea numărului. Un indice lung se poate citi mai ușor dacă este împărțit în grupe mici astfel, încît după fiecare trei cifre se pune un punct. De exemplu: 62138333332 va fi mai ușor de urmărit sub forma 621.383.333.32. Deoarece numărul reprezintă o fracție zecimală, este de preferat să nu fie citit ca un număr întreg, ci ca un șir de

cifre ("șase-doi-unu, punct, trei-opt-trei, punct, trei-trei-trei, punct, trei-doi și nu șase sute douăzeci și unu, punct etc.").

Fracțiile zecimale fiind extinse la infinit, se pot introduce oricând subdiviziuni noi fără a schimba ordinea deja existentă. Noile cunoștințe pot fi astfel cuprinse în schemă prin crearea a noi clase sau noi indici, în paralel cu păstrarea stabilității schemei. O astfel de notație se numește "deschisă".

Analiza unui exemplu va demonstra structura unui indice CZU în adâncime din tabela principală:

330.564.24 Venituri particulare din ocupații independente.

Acest sir de opt cifre reprezintă o verigă într-o ierarhie de concepte în care fiecare număr succesiv implică o alegere din subclasele posibile:

3	Științe sociale
3	Economie. Științe economice
0	Științe economice în general
5	Avuție națională. Patrimoniul statului. Produs social total. Produs social. Buget de stat. Veniturile totale ale economiei de stat
6	Venit național. Produs social net
4	Repartiția venitului național
2	Veniturile totale ale populației
4	Veniturile particulare din ocupații independente

Fiecare cifră care urmează adâncește mai mult conceptul precedent și simbolizează o clasă mai particulară decât precedenta, până se ajunge la ultim nivel de detaliere. Sensul fiecărei cifre este determinat de locul său în verigă. De exemplu: 33 Economie. Științe economice. 3 înseamnă "Economie. Științe economice" numai dacă-l urmează pe 3.

Nu întotdeauna clasele sau subclasele se pot diviza în alte zece subdiviziuni. Unele locuri nu sunt ocupate complet în cadrul fracției zecimale. În alte cazuri se simte nevoia chiar a mai mult de 10 subdiviziuni (de ex., limbile americane din America de Nord și America Centrală ocupă zona 809.711/718).

## INDICI PRINCIPALI

Noțiunile cuprinse în tabela principală sunt exprimate prin indicii principali. Ei sunt amplasați în ordinea sistematică și sunt formați dintr-un număr diferit de cifre după cum s-a dezvoltat clasa căreia aparțin.

De ex.:

02	Biblioteconomie
025	Activitatea bibliotecii
025.2	Completarea
025.29	Colecții speciale
025.291.78	Colecții de note

Indicii principali exprimă concepte, noțiuni de bază fără a reda toate caracteristicile unui document. Astfel indicele principal al unui manual de algebră va fi 512 (Algebra), caracteristica manualului nefiind indexată.

**Clasa 0** cuprinde noțiuni generale despre știință și cunoștințe în general, tehnica muncii științifice, instrumentele muncii științifice, documente și publicații de conținut general – tot ce se referă la toate domeniile de cunoștințe.

Principalele sale diviziuni sunt:

- 00 Prolegomena. Bazele generale ale științei și culturii
- 01 Bibliografie. Cataloage. Liste de cărți
- 02 Biblioteconomie. Biblioteci
- 03 Enciclopedii generale. Dictionare generale
- 04 Eseuri în colecție
- 05 Periodice și seriale. Reviste. Anuare. Liste de adrese. Calendare
- 06 Organizații și alte tipuri de colectivități. Societăți. Asociații. Instituții. Muze
- 07 Presă. Ziaristică
- 08 Poligrafii. Antologii
- 09 Manuscrise. Cărți remarcabile. Bibliofilie

**Diviziunea 001 Știința și cunoaștere în general. Erudiție. Organizarea muncii intelectuale.**

Această diviziune cuprinde noțiuni generale despre știință, organizarea muncii științifice. Materialul despre organizarea muncii științifice într-o ramură anumită se oglindește cu ajutorul indicilor compuși prin raport între indicii corespunzători.

De ex.:

- 001:57 Organizarea cercetărilor științifice în domeniul biologiei

Cind conținutul publicației nu se referă în primul rând la organizarea muncii științifice, ci la realizările unor științe concrete, la conținutul lor, cercetările teoretice etc., în aceste cazuri materialul se referă la indicele corespunzător al ramurii, aplicând la el indicele auxiliar special sau indicele auxiliar comun de punct de vedere.

De ex.:

- 536.01 Teoria conductibilității termice

- 622.001 Cercetările științifice în domeniul mineralogiei

**Diviziunea 002. Scrieri în general. Documentare. Carte. Istoria cărții și secția 02 Biblioteconomie. Biblioteci** cuprind materialele despre presă în ansamblu, bibliologie, organizarea informației tehnico-științifice, biblioteconomie. Ambele diviziuni sunt nu numai adiacente prin conținut, dar și se află în interconexiune, se completează reciproc. Diviziunea 002 reflectă numai noțiunile generale despre presă și cărți.

De ex.:

- 002.2 Tipărituri
- 002.2(478.9) Tipăriturile Moldovei

La diviziunea 002 se referă materialele despre etapa primară de perfectare a documentelor. Prelucrarea lor ulterioară — descrierea bibliografică, sistematizarea, organizarea, depozitarea etc. — se oglindesc în diviziunea 02 Biblioteconomie și 01 Bibliografie.

**Diviziunea 01 Bibliografie. Cataloge. Liste de cărți** cuprinde materialul despre teoria și practica bibliografiei, organizațiile bibliografice din diferite țări și din diverse domenii ale științei.

Materialele despre tehnica descrierii documentului, sistematizării, organizării colecțiilor informative se referă la diviziunea 02 Biblioteconomie. Biblioteci.

La diviziunea 016 Bibliografie specială se referă bibliografiile despre publicațiile pe o temă, o ramură a științei sau despre genuri concrete de ediții care au criterii de formă a ediției comune etc.

De ex.:

- 016:01 Bibliografia bibliografiei  
016:111 Bibliografia bibliografiilor internaționale

La diviziunea 016 sunt reflectate bibliografiile publicațiilor care reprezintă grupe de publicații cu criterii comune după forma ediției din diviziunile 03, 05, 08, 09.

De ex.:

- 016:03 Bibliografia lucrărilor de referință  
016:091 Bibliografia manuscriselor  
016:929 Biobibliografii

Bibliografia publicațiilor despre o țară sau o perioadă se sistematizează folosind indicii auxiliari comuni de loc și de timp în diviziunea 016.

De ex.:

- 016(478.9) Bibliografia despre Moldova  
016"1918/1924" Bibliografia publicațiilor din 1918-1924

Bibliografia specială se evidențiază cu ajutorul indicilor compusi prin relație la indicele ramurii.

De ex.:

- 016:82 Bibliografia literară

**Diviziunile 03.05.06.08.** În mare măsură aceste diviziuni sunt paralele indicilor auxiliari comuni de forma (03), (05), (06), (08)\*.

De ex.:

- |    |  |      |  |
|----|--|------|--|
| 03 | Enciclopedii generale.<br>Dicționare generale  | (03) | Cărți de referință   |
| 05 | Periodice și seriale                           | (05) | Publicațiile seriale   |
| 06 | Organizații și alte tipuri de<br>colectivități | (06) | Publicații ale societăților  |
| 08 | Poligrafii. Antologii                          | (08) | Culegeri de lucrări. Formulare.<br>Tabele. Materiale ilustrative.<br>Publicații ale întreprinderilor |

---

\* Vezi capitolul "Indicii auxiliari comuni de forma"

La diviziunea 0 a indicilor 03, 05, 06, 08 se oglindesc materialele cu caracter general. Publicațiile în serii (de ramură) se referă după conținut la diviziunile corespunzătoare ale schemei, adăugînd indicile auxiliar comun de formă.

De ex.:

05 Revista "Moldova"

54 (05) Reviste de chimie

**Diviziunea 07 Presă. Ziaristică.** Aici se clasifică numai ziarele propriu-zise: ziare politice, cotidiene, gazete, săptămînale etc.

**Diviziunea 09 Manuscrise. Cărți remarcabile. Bibliofilie** cuprinde manuscrise, ediții rare care se deosebesc prin forma exterioară, particularitățile copertei sau materialului pe care este scris manuscrisul ori editată publicația etc. (incunabilele, cărțile miniatură). Spre deosebire de diviziunile 03, 05, 06, 08, diviziunea 09 nu ține indicile auxiliar comun de formă (09). Expuneri sub formă istorică. Surse istorice. Surse juridice.

**Clasa 1 Filozofie** cuprinde disciplinele filosofice așa cum sunt predate în învățămîntul universitar clasic.

Diviziunile principale sunt:

- 101 Natura, domeniul, metodele și rolul filozofiei
- 11 Metafizică
- 113/119 Filozofia naturii. Cosmologie.
- 122/129 Metafizică specială
- 13 Filozofia spiritului. Metafizica vieții spirituale
- 133 Științe oculte. Ocultism
- 14 Sisteme filosofice. Teorii, curente, școli filosofice
- 159.9 Psihologie
- 160 Logică. Teoria cunoașterii. Metodologie
- 161/162 Logică elementară. Elementele fundamentale ale logicii
- 164 Logistică. Calcul logic. Logică formală modernă. Logică simbolică (logică matematică)
- 165 Teoria cunoașterii. Epistemologie. Criteriologie
- 167/168 Metodologie logică. Metodologia științelor
- 17 Morală. Etică. Filozofie practică

Diviziunile 15, 18, 01, 19 au fost suprimate. Conținutul disciplinei psihologia în întregime a fost trecut din diviziunea 15 la 159.9. Estetica va fi clasificată la diviziunea 7.01 Artă; 82.01 Literatură; 658.512.2 Design. În aceste diviziuni vor fi reflectate problemele de estetică a artei, estetica literară, estetica industrială. Istoria filozofiei se indexează cu ajutorul indicelui auxiliar comun de formă (09).

De ex.:

1(09) Istoria filozofiei

**Clasa 2 Religie. Teologie** cuprinde diviziunile:

- 21 Teologie naturală teodicee cu subdiviziuni pentru ateism, raportul între religie și știință
- 22 Sfânta Scriptură. Cărți sfinte. Biblie. Vechiul și Noul Testament
- 23/28 Religia creștină
- 23 Teologie dogmatică
- 24 Teologie practică
- 25 Teologie pastorală
- 26/28 Biserica creștină în general
- 29 Religii necreștine

**Diviziunea 21 Teologie Naturală. Teodicee.** Aici se clasifică scrierile care tratează problemele religioase din punct de vedere pur filosofic și rațional, în afara oricăror revelații.

**Diviziunea 26 Biserica Creștină.** În această diviziune se clasifică numai lucrările teoretice despre Biserică, lucrările privind esența, principiile și constituirea Bisericii.

**Diviziunea 27 Istoria generală a Bisericii Creștine** cuprinde materiale despre istoria generală a Bisericii, precum și istoria religioasă a bisericilor creștine în totalitatea lor; istoria unei biserici sau secte se va clasifica la 28. Istoria religiilor necreștine și istoria generală a bisericii creștine și necreștine se va clasifica la 29.

**Diviziunea 28 Biserica Creștină. Comunități. Secte.** La diviziunea 28 se clasifică lucrări generale privind creștinismul și bisericile creștine în totalitatea lor, iar la subdiviziunile 28 lucrări despre biserici și secte particulare. Subiectele specifice considerate din punct de vedere al unei anumite biserici se vor clasifica în raport cu biserica respectivă.

De ex.:

- 234.1:289.954 Iertare din punctul de vedere al doctrinei Martorilor lui Iehova

**Clasa 3 Științe sociale.**

Are diviziunile:

- 30. Teorii. Metodologie și metode în științe sociale. Sociografie
- 31. Statistică. Demografie. Sociologie
- 32. Politică
- 33. Economie. Științe economice
- 34. Legislație. Drept. Jurisprudență
- 35. Administrație publică. Arta războiului. Știința războiului
- 36. Asistență socială. Asigurări sociale
- 37. Educație. Învățământ. Instruire. Timp liber
- 38. Metrologie. Măsuri și greutăți
- 39. Etnologie. Etnografie. Obiceiuri. Viața socială

**Diviziunea 31. Statistica și 34. Dreptul** de regulă se folosesc în raport cu diferite diviziuni ale schemei și numai materialele cu caracter general sau teoretic se grupează sub aceste diviziuni.

De ex.:

331:31 Statistica muncii

338 (478.9):31 Economia Națională a Moldovei în cifre

**Diviziunile 331 Munca. Relații de muncă și 658.3 Cadrele. Personalul** se află nu numai în interconexiune după conținut, dar și sunt identice după structură.

De ex.:

331.1 Relații dintre administrații și muncitori 658.31 Relații de producție

331.2 Salariul 658.33 Salariul

331.8/9 Condițiile de muncă 658.33 Condițiile de muncă

Cu scopul de a înlătura paralelismul la sistematizarea materialului diviziunea 331 se folosește pentru oglindirea problemelor economice ale muncii și organizării muncii în întregime. Problemele tehnico-economice de organizare a procesului de producție se referă la diviziunea 658.

Materialul în problemele muncii pe diverse ramuri ale industriei se include în diviziunea 331 în raport cu indicele ramurii corespunzătoare. Indicele auxiliar al țării se alipește la sfârșitul indicelui compus.

De ex.:

331:63 Munca în agricultură

331:63(478.9) Munca în agricultura Moldovei

**Diviziunea 338. Situația economică. Politică economică. Conducere și planificare economică.** Este principală diviziune, care cuprinde materialul despre economia națională. Aici materialul se oglindește după țări cu ajutorul indicelui auxiliar de loc.

De ex.:

338(478.9) Economia Moldovei

338(497.2) Economia Bulgariei

Relațiile economice dintre diferite țări sunt cuprinse în diviziunea 338 împreună cu indicii auxiliari de loc, cu care se află în raport.

De ex.:

338(438:439) Relațiile economice dintre Polonia și Ungaria

**Diviziunea 339. Comerț. Relații economice internaționale.**

Economia mondială cuprinde materialul despre comerțul interior și exterior. De remarcat, că foarte apropiată acestei diviziuni este diviziunea 658.6/8. Organizarea comerțului. La această diviziune se referă materialul despre tehnica organizării comerțului, desfacere și realizare.

De ex.:

339.5(478.9) Comerțul exterior al Moldovei

658.82/7 Perfectarea și ambalarea mărfurilor



**Diviziunea 34 Drept. Legislație. Jurisprudență.**

Clasificarea diviziunii 34 Drept este independentă de sistemele proprii diverselor țări. Din acest motiv ea are o ordine și o diviziune stabilită pentru noțiunile abstracte ale dreptului. Este unica posibilitate de a oferi astfel o clasificare aplicabilă tuturor țărilor.

Pentru clasificarea problemelor juridice specifice unei anumite țări, se pot utiliza indicii auxiliari geografici (3/9), combinați cu indicii auxiliari de formă (094). De exemplu:

347.736 (478.9) Falimentul în coduri de legi ale Republicii Moldova

**Diviziunea 39. Etnologie. Etnografie. Obiceiuri. Viață socială. Folclor.**

În această diviziune se clasifică documente cu ajutorul indicilor auxiliari comuni de popoare (= ), de exemplu:

39 (= 592) Obiceiuri moldovenești

**Clasa 5 Matematica. Științe naturale** este divizată în:

- 50 Generalități despre științele naturale
- 51 Matematică
- 52 Astronomie. Astrofizică. Cercetarea spațiului. Geodezie.
- 53 Fizică
- 54 Chimie. Mineralogie
- 55 Geologie și științe înrudite. Meteorologie
- 56 Paleontologie. Fosile
- 57 Științe biologice
- 58 Botanică
- 59 Zoologie

Clasa 5 este foarte bogată în subdiviziuni. Apariția disciplinelor de graniță (în care se interferează noțiuni ce aparțineau în trecut unor domenii strict delimitate) fac, uneori, destul de dificilă indexarea unor noțiuni de matematici superioare sau de fizică într-o anumită subdiviziune a clasei 5.

Aplicațiile practice ale problemelor indexate în clasa 5 fac obiectul unei clase separate cu simbolul 6.

**Clasa 6 Științe aplicate. Medicină. Tehnică** cuprinde: medicina, tehnica, agricultura și industrii diverse. Ea este divizată în:

- 60 Generalități
- 61 Medicină
- 62 Inginerie. Tehnică în general
- 63 Agricultură și domenii înrudite
- 64 Economie casnică. Științe menajere
- 65 Conducere și organizare în industrie, comerț și transport
- 66 Chimie industrială. Industrii chimice și înrudite
- 67/68 Industrii și meserii diverse. Tehnologie mecanică
- 69 Industria construcțiilor și a materialelor de construcție

În procesul indexării intervin multe greutăți privind delimitarea claselor 5 și 6, determinarea hotarelor de conținut ale fiecărei clase și ale fiecărui indice.

De ex.:

546.18 Fosfor

661.631 Fosfor

În primul caz, sub indicele 546.18 se cuprind problemele examinării fosforului ca element chimic, în al doilea caz — tehnologia fosforului.

Clasa 5 cuprinde științele, studiul cărora sunt fenomenele naturii.

Clasa 6 inserează problemele tehnologice ale diverselor ramuri ale industriei, procesele industriale, construirea utilajului, funcționarea transportului și mijloacelor de transport, agricultura etc.

**Diviziunea 61. Medicină.** Aici se clasifică atât publicațiile referitoare la anatomia, fiziologia și patologia omului cât și a animalelor (diviziunea 619 Veterinărie)

**Diviziunea 62. Inginerie. Tehnică în general** cuprinde scrierile referitoare la încercările materialelor, construcția de mașini în general, tehnica nucleară, electrotehnica, exploatarea minieră, tehnica militară, tehnica de construcție, a transportului pe teren, căile de comunicație, construcția hidrotehnică, tehnica sanitară, tehnica mijloacelor de transport.

**Diviziunea 63. Agricultură și domenii înrudite.** La 63 se clasifică lucrări privind diverse ramuri ale agriculturii: cultura plantelor de câmp, hidro cultură, creșterea animalelor, silvicultura, piscicultura, producția laptelui și a cărnii, produse agricole și animaliere și prelucrarea lor primară. Problemele prelucrării ulterioare a produselor agricole se vor clasifica la 66 Chimie industrială. Industrii chimice și înrudite.

**Diviziunea 64. Economie casnică. Științe menajere.** La 64 se clasifică toate problemele legate de economia casnică și științele menajere inclusiv lucrările menajere executate industrial.

**Diviziunea 65. Conducere și organizare în industrie, comerț și transport.** La 65 se clasifică publicațiile generale privind organizarea, practica muncii în birou, contabilitatea, evidența contabilă, organizarea și exploatarea transportului și telecomunicației, organizarea producerii, economia întreprinderilor, organizarea și tehnica comerțului, publicitatea (cuprinzând sistemul de informație).

Tot aici se clasifică și publicațiile privind industria poligrafică, activitatea editorială și comerțul cu cărți. Organizarea muncii intelectuale se clasifică la 001, dreptul și conducerea administrativă la 3.

Mijloacele auxiliare de conducere a întreprinderilor și organizațiilor de producere, de exemplu, mașinile, instalațiile, aparatele etc. se clasifică la 65 numai din punctul de vedere al aplicării.

Lucrările referitoare la fabricarea lor se clasifică la 62, 66/69 etc.



De exemplu:

- 621.39 Tehnica telecomunicațiilor electronice  
656.8 Poștă. Servicii poștale  
sau  
681.6 Mașini de multiplicat  
655.2 Tehnica reproducerii. Executarea clișeelor. Pregătirea  
zațului

**Diviziunea 66. Chimie industrială. Industrii chimice și înrudite.**

Diviziunea 66 cuprinde probleme de obținere a producției chimice și metalurgice, prelucrarea produselor agricole în industria alimentară etc. La 66 se clasifică lucrări privind produsele propriu-zise, de exemplu, la 661 — produsele industriei chimice, la 664.8/9 — produsele industriei de conserve. Problemele chimiei teoretice și preparate legate de pregătirea în cantități mici de substanțe chimice se clasifică la 54.

**Diviziunile 67/68. Industrii și meserii diverse. Tehnologie mecanică.**

Diviziunea 67 cuprinde probleme de fabricare a articolelor din punctul de vedere al materiei prime și ramurile respective ale industriei, de exemplu, 674.4. Dogărie. Fabricarea butoaielor.

Diviziunea 68 cuprinde diverse ramuri industriale și meșteșugărești de fabricare a producției finite, mecanică fină, de exemplu:

- 684.7 Tapiserie. Capitonare. Lucrări de decor

La diviziunea 68 se referă și lucrări generale privind activitatea tehnică și de meșteșugărie în condițiile de casă și confecționarea diferitelor articole de uz personal, de exemplu:

- 689 Lucrări tehnice sau manuale de amatori. Bricolaj. Hobby.  
Amatorism

Unele lucrări de amatori pot fi notate mai detaliat cu ajutorul semnului de relație, de exemplu:

- 689:621.396. Lucrări ale amatorilor de radiotehnică

Lucrările de amatori în domeniul artei se atribuie la diviziunea 7.

**Diviziunea 69. Materiale de construcții. Meserii de construcții.**  
**Lucrări de construcții.** Această diviziune cuprinde documente privind materialele și articolele de construcție, utilajul tehnic al clădirilor, lucrările de construcție și problemele referitoare la organizarea construcțiilor. Fabricarea industrială a materialelor de construcție se clasifică la 66/67. De exemplu:

- 691.57 Materiale de zugrăveli. Firnis. Decapanți. Materiale de  
protecție  
667.6 Coloranți. Vopsele. Tehnologia vopsirii

**Clasa 7. Artă. Arhitectură. Fotografie. Muzică. Divertismente. Jocuri.**

**Sport** este divizată astfel:

- |    |   |
|----|---|
| 71 | Sistematizare teritorială. Amenajări teritoriale. Arhitectura grădinilor. Arhitectura peisagistică. |
| 72 | Arhitectură   |
| 73 | Arte plastice   |
| 74 | Desen. Arte decorative  |
| 75 | Pictură   |
| 76 | Arte grafice. Grafică   |
| 77 | Fotografie  |
| 78 | Muzică  |
| 79 | Divertisment. Jocuri. Sport   |

Toate diviziunile clasei 7 se caracterizează printr-un număr foarte mare de indici auxiliari speciali. Diviziunea 72 Arhitectură se află în interconexiune cu diviziunile 624/628 și 69 Construcții. Diviziunea 72 cuprinde materialul despre proiectarea edificiilor în îmbinarea conținutului și destinației interioare și reprezentării artistice exterioare. Construcția lor la diviziunea 72 nu se referă.

În diviziunea 77 Fotografie se grupează toate materialele despre fotografii din punctul de vedere al realizării, științei, artei de fotografiere.

**Clasa 8 Lingvistică. Literatură.** Din 1962 în această clasă a fost transferat conținutul clasei 4 Lingvistică (Documentul F.I.D. de la 19.11.62). Clasa 8 este divizată în:

- |           |                                       |
|-----------|---------------------------------------|
| 80        | Lingvistică. Filologie                |
| 82        | Literatură. Știința literaturii       |
| 820       | Literatura engleză                    |
| 83        | Literaturi germanice                  |
| 830       | Literatura germană                    |
| 830.31/.8 | Alte literaturi germanice             |
| 84        | Literaturi romanice                   |
| 840       | Literatură franceză                   |
| 850       | Literatură italiană                   |
| 859.0     | Literatură română                     |
| 860       | Literatură spaniolă                   |
| 869.0     | Literatură portugheză                 |
| 87        | Literaturi clasice (latină și greacă) |
| 88        | Literaturi slave și baltice           |
| 89        | Alte literaturi                       |

Dicționarele lingvistice se referă la diviziunea 801.323.2/.9 cu alipirea indicelui auxiliar de limbă.

De ex.:

- 801.323.2=00=30=40      Dicționarele germano-franceze  
unde  
= 00                      Dicționare în mai multe limbi  
= 30                      Limba germană  
= 40                      Limba franceză

Dicționarele lingvistice pe anumite ramuri ale științei pot fi oglindite în subdiviziunea 801.316.4 Dicționare de ramură aflate în raport cu indicele ramurii.

De ex.:

- 801.316.4=30:53              Dicționar german de fizică

Limbile și grupurile lingvistice se atribuie diviziunii 802/809. Aici se grupează și manualele de diferite limbi.

De ex.:

- 802.0(075)                      Manual de limbă engleză

În cadrul clasei 8 se utilizează mulți indici speciali, de exemplu:

- 82-1/-9                      Genurile literaturii  
82-1                          Genul poetic. Poezii. Poeme. Balade  
82-2                          Genul dramatic. Piese de teatru. Librete

**Clasa 9 Geografie. Biografie. Istorie** are diviziunile:

- 902                      Arheologie  
903                      Preistorie. Urme ale culturilor preistorice  
904                      Urme ale culturilor timpurilor istorice  
908                      Monografiile naționale  
91                        Geografie. Exploatarea pământului și țărilor. Descrierea generală a țărilor  
9-10                      Probleme generale ale geografiei. Geografia ca știință. Expediții geografice. Călătorii.  
911                      Geografie generală. Știința factorilor geografici. Geografie teoretică  
912                      Prezentarea unei țări prin alte mijloace în afara textelor. Imagini. Gravuri. Diagrame. Hărți. Atlase. Globuri  
914/919                      Geografia țărilor lumii moderne  
914                      Geografia Europei  
915                      Geografia Asiei  
916                      Geografia Africii  
917                      Geografia Americii de Nord și Americii Centrale  
918                      Geografia Americii de Sud  
919                      Geografia Oceanului și a regiunilor polare

Aceste diviziuni sunt realizate din contopirea indicelui diviziunii 91 Geografie cu indicele comun de loc, prin suprimarea parantezei, caracteristice

indicelui auxiliar comun de loc, și a régrupării cifrelor prin punerea punctului după trei cifre numărate de la stînga la dreapta.

Astfel:

91	Geografie
(478.9)	Indice auxiliar de loc pentru Moldova. rezultă
914.789	Geografia Republicii Moldova

Particularitatea caracteristică acestei diviziuni constă în faptul că indicele auxiliar comun de loc poate fi aplicat atît la sfîrșitul indicelui compus, cît și după indicele principal 91.

De ex.:

912.43 (478.9):55	Harta geologică a Moldovei
sau	

912.43 : 55(478.9)	Harta geologică a Moldovei
--------------------	----------------------------

La 91 se clasifică lucrările care conțin descrieri complexe ale continentelor, țărilor, regiunilor, documente ale expedițiilor, hărți, desene. Publicațiile în domeniul cartografiei și proceselor de alcătuire, redactare și editare a hărților se clasifică la 528.9. Publicațiile cartografice propriu-zise (atlas, hărți) ale unui teritoriu concret se clasifică la 913/919, de exemplu:

528.921	Executarea schiței hărții
---------	---------------------------

914.4(084)	Atlasul Franței
------------	-----------------

Următoarele diviziuni ale clasei 9:

929	Științe biografice și înrudite
-----	--------------------------------

93/99	Istorie
-------	---------

930	Știința istoriei
-----	------------------

931	Istorie antică
-----	----------------

940	Istoria Europei
-----	-----------------

941/949	Istoria individuală a țărilor europene
---------	--

950	Istoria Asiei
-----	---------------

960	Istoria Africii
-----	-----------------

970	Istoria Americii de Nord și Centrale
-----	--------------------------------------

980	Istoria Americii de Sud
-----	-------------------------

990	Istoria regiunilor oceanice și polare.
-----	--

În aceste diviziuni se folosesc diferiți indici auxiliari comuni de forma (0...), de loc (...), de timp "...", de exemplu:

929(092)	Materiale biografice
----------	----------------------

929 "16"	Oamenii de vază ai secolului XVII
----------	-----------------------------------

929(44) "16"	Oamenii de vază francezi ai secolului XVII
--------------	--

930(478.9)	Știința istoriei a Moldovei
------------	-----------------------------

947.89 "19"	Istoria Moldovei în sec. XX
-------------	-----------------------------

930.22(091)	Istoria diplomației
-------------	---------------------

## TABELELE AUXILIARE

Tabelele auxiliare ale CZU cuprind indici auxiliari și semne auxiliare. Indicii auxiliari se formează pe aceleași principii de divizare ca și indicii principali. Ei se utilizează cu scopul de a reda aspectele secundare, particulare ale conceptului de bază. Tabelele auxiliare cuprind caracteristicile care se repetă, generale pentru mai multe obiecte. Combinând indicii principali cu indicii auxiliari, căpătăm un număr foarte mare de indici compuși. Astfel se lărgeste diapazonul CZU

După modul de utilizare și amplasare în tabele, indicii auxiliari sunt de două feluri:

- a) indicii auxiliari comuni (generali)
- b) indicii auxiliari analitici (speciali)

Indicii auxiliari comuni se aplică în toate diviziunile CZU Indicii auxiliari speciali se aplică numai în acele diviziuni pentru care se elaborează. Fiecare indice auxiliar are un simbol caracteristic numai lui. Indicii auxiliari se alipesc la indicii principali numai împreună cu simbolurile lor.

### INDICII AUXILIARI COMUNI

Acești indici simbolizează caracteristici de ordin foarte general, pe care le întâlnim în conținutul sau forma de prezentare a documentului. Ei se aplică la orice indice principal din clasele 0/9, fiind precedați de semne speciale care îi diferențiază de indicii principali.

Toți indicii auxiliari comuni se evidențiază în tabele auxiliare, care se află la începutul tabelor CZU Indicii auxiliari comuni constau din indici care redau conținutul documentelor (indici auxiliari de loc, de rasă, timp, punct de vedere, de persoană și materiale) și indici care redau forma de prezentare a documentelor (indici auxiliari de formă și de limbă).

Subdiviziunile auxiliare comune sunt alcătuite din tabele numerice unde conceptele sunt enumerate și aranjate ierarhic. Ele se aseamănă cu tabelele principale, diferențierea constând în existența unor simboluri specifice care le conferă caracteristici mnemotehnice deosebite. Aceste simboluri sau semne însoțitoare sunt esențiale în cazul indicilor auxiliari, cifrele de la 0 la 9 fiind aceleași ca și la indicii principali.

Astfel cifra 71 exprimă noțiunea de "sistemizare teritorială" ca indice principal. Însoțită de anumite semne, ea va exprima:

- |        |  |
|--------|--|
| (71)   | Canada (indice auxiliar de loc)          |
| = 71   | Limba latină (indice auxiliar de limbă)  |
| (= 71) | Poporul latin (indice auxiliar de popor) |
| "71"   | Evoluție (indice auxiliar de timp)       |

Indicii auxiliari comuni, după posibilitatea lor de a fi utilizați nu numai în combinație cu un indice principal, dar și de sine stătător, se pot împărți în: dependenți și independenți. Cei independenți, deși conțin concepte ce pot fi adăugate oricărui indice CZU, când este cazul, pot fi folosiți și singuri spre a alcătui un indice de clasă semnificativ pentru un document. Acestea

sunt indicii auxiliari de limbă, formă, loc, rasă și timp. De exemplu, pentru clasificarea hărților pe baza aspectului geografic, indicii auxiliari de loc sunt suficienți.

Indicii auxiliari dependenți trebuie întotdeauna să fie atașați unui indice CZU, neputând fi folosiți de sine stătător. Aceștia sunt indicii auxiliari de punct de vedere, de materii, de persoane, și care folosesc alte notații decât CZU

Indicii auxiliari comuni au fie semne bilaterale (de deschidere și de închidere), fie un singur semn (de deschidere). Datorită celor două semne de demarcație, indicii auxiliari independenți pot fi plasați la începutul, mijlocul sau sfârșitul oricărui indice CZU

De exemplu:

- (478.9) Republica Moldova
- (478.9) 342.4 Republica Moldova - Constituție
- 342(478.9).4 Stat Republica Moldova - Constituție
- 342.4(478.9) Constituție-Republica Moldova

Chiar și indicele auxiliar de limbă, care are doar un singur semn inițial de deschidere (semnul egal), poate fi plasat la începutul unui indice compus prin relaționarea cu indicele principal CZU (cu ajutorul semnului de relație), de exemplu:

- = 590 : 53 Limba română-Fizica

Indicii auxiliari dependenți, care sunt introduși prin punct, liniuță, asterisc, nu pot fi plasați la începutul unui indice compus, ci numai la sfârșitul indicelui pe care îl determină, de exemplu:

- 663.3.003.3 Industria ceramică din punct de vedere contabil

### ***Indicele auxiliar comun de limbă***

Acest indice auxiliar simbolizează limba în care este prezentat un document sau forma lui lingvistică. Simbolul lui este semnul = (egal). Cifrele acestui indice se obțin de la diviziunea 80 Lingvistică

Indicele auxiliar comun de limbă se obține de la indicele principal din care se elimină grupul comun 80, înlocuindu-l cu semnul = și se grupează cifrele rămase.

De ex.:

- 802.0 Lingvistica engleză
- = 20 Limba engleză
- 805.90 Lingvistica română
- = 590 Limba română

În cazurile când tabela auxiliară a CZU nu conține toți indicii auxiliari comuni de limbă, completarea ei se efectuează pe baza diviziunilor 802/809.

- 859.0 Literatura română
- = 590 Limba română



Acești indici constituie baza pentru diviziunile paralele de la 802/809 Limbi individuale și 820/899 Literaturi ale limbilor individuale, prin substituirea semnului = (egal) cu indicele 80, respectiv 8.

Indicele auxiliar de limbă se plasează după indicele principal.

De ex.:

001.4=20 Terminologie în limba engleză

În indicii compuși indicii =00/=99 se plasează la sfârșit, după toți indicii auxiliari, deoarece limba în care este prezentat un document redă o caracteristică mai generală a lui spre deosebire de celelalte caracteristici, exprimate prin alți indici auxiliari. În fișier în primul rînd se plasează indicii care conțin numai indicele auxiliar de limbă, apoi se aranjează indicii care conțin alți indici auxiliari.

De ex.:

58=590 Botanică, lucrare în limba română

58(075.3) Botanică. Manual pentru școala medie

58(075.3)=590 Botanică. Manual pentru școala medie în limba română

Dacă în cataloage documentele se grupează după limba în care au fost scrise, atunci indicii auxiliari comuni de limbă se plasează în fața indicelui principal și se leagă de acesta prin semnul de relație.

De ex.:

= 914.4:82 - 1 Limba bengali. Poezii

= 914.4:934 Limba bengali. Istoria antică a Indiei

Dacă după indicele auxiliar de limbă urmează alt indice auxiliar comun, care se scrie între semne proprii, atunci semnul de relație se omite.

De ex.:

= 71 (398.2) 003 Limba latină în Dacia. Scrieri

Indicele auxiliar comun de limbă poate fi aplicat la indexarea oricărui document. Trebuie să ținem cont, că indicele auxiliar de limbă se aplică numai atunci cînd indicarea limbii este oportună.

Lucrările în două sau mai multe limbi se înseamnă = 00 Lucrări plurilingve (poliglotte).

De ex.:

53(038)=00 Dicționar de fizică poliglot

În cazul lucrărilor în mai multe limbi, cînd este necesar de a arăta limbile concrete, se acceptă sinteza, menționîndu-se după indicele = 00 indicii auxiliari de limbă concreți, separați prin semnul =.

De ex.:

801.323.2=590=40 Dicționar român-francez

sau

53(038)=00=20=30=590 Dicționar de fizică în limbile engleză, germană, română

Indicele auxiliar comun de limbă poate exprima =03 Traduceri. Indicele auxiliar =03.2/.9 (se divizează la fel ca și indicele auxiliar =2/=9) se folosește pentru indexarea limbii originalului. Dacă dorim să grupăm toate traducerile, atunci indicele =2/=9 al limbii în care este tradus documentul se plasează după indicele auxiliar = 03.2/.9.

De ex.:

=03=82	Traduceri în limba rusă
=03.20	Traduceri din limba engleză
=03.20=82	Traduceri din limba engleză în limba rusă
61(075)=03.20=82	Manual de medicină tradus din limba engleză în limba rusă

Se admite folosirea indicelui auxiliar al traducerii după indicele auxiliar de limbă.

De ex.:

40	Limba franceză
= 40=03	Traduceri în limba franceză
= 40=03.82	Traduceri în limba franceză din limba rusă
61(075)=40=03.82	Manual de medicină tradus în limba franceză din limba rusă

În cazul organizării colecțiilor, cataloagelor și fișierelor după limba documentelor și apoi după conținutul lor, indicele principal se folosește după indicele auxiliar de limbă, legați între ei prin semnul de relație.

De ex.:

	= 20:53	Fizica
in limba engleză	= 20:54	Chimia
	= 20:55	Geologia
	= 30:03	Enciclopedia
in limba germană	= 30:05	Reviste
	= 30:07	Ziare

Indicele auxiliar de limbă se folosește numai atunci când dorim să evidențiem literatura în limba străină.

### ***Indicele auxiliar comun de rasă, popor, naționalitate***

Acest indice auxiliar se folosește pentru indexarea popoarelor, populațiilor, naționalităților, grupelor etnice. Indicii comuni de rasă și popor se formează din indicii comuni de limbă precedați de semnul = (egal) plasat între paranteze rotunde (= ).

De ex.:

= 590	Limba română
= 83	Limba ucraineană

Indicele auxiliar de rasă și popor, plasat alături de indicele comun de loc, între paranteze, indică o anumită naționalitate conlocuitoare din cadrul statului respectiv.

De ex.:

(73=97) Indienii din S.U.A.  
(478.9=943.65) Găgăuzii din Republica Moldova

Indicele auxiliar de rasă, popor sau naționalitate se plasează după indicele auxiliar de loc sau în lipsa acestuia, imediat după indicele principal.

De ex.:

159.922.4(=943.65) Psihologia poporului găgăuz

### *Indicele auxiliar comun de loc*

Indicele auxiliar comun de loc simbolizează locul (fizic, geografic, politic etc.) la care se referă conținutul documentului. Acești indici evidențiază locul și spațiul în general, regiunile și zonele fizico-geografice, mările, oceanele, țările și teritoriile lumii antice și ale lumii contemporane.

Indicii auxiliari comuni de loc s-au format prin divizare de la cifrele paralele, existente la clasa 913/919 Geografia regională și 93/99 Istoria. Ei se compun din cifrele 1/9, plasate între paranteze rotunde ( ).

De ex.:

914.4 Geografia Franței

944 Istoria Franței

(44) Franța

Diviziunile principale ale indicilor auxiliari de loc sunt:

- (- ) Restricții și precizări ale locului
- (1) Locul și teritoriul în general
- (100) Universal. Internațional
- (2) Locul și modul fizic
- (3) Locuri ale lumii antice
- (4/9) State și teritorii ale lumii moderne
- (4) Europa
- (5) Asia
- (6) Africa
- (7) America de Nord
- (8) America de Sud
- (9) Australia. Oceania. Arctica. Antarctica

Indicii auxiliari de loc (1/9) se folosesc atunci, când aspectul geografic este secundar. Ei se plasează după indicele principal.

De ex.:

7.03(44) Stiluri și curente în arta franceză

În tabela principală, în diviziunea 913/919 Geografia regională, cifrele care urmează după 91 coincid cu indicii auxiliari de loc (3/9).

Pentru indexarea locului diviziunea 913/919 poate fi legată de alt indice principal prin semnul de relație.

De ex.:

55:915.711 Geologia Siberiei de Vest

Acest indice poate fi inversat 915.711:55. Poate fi prevăzută și altă metodă de indexare – folosirea indicilor auxiliari.

De ex.:

55(571.1) Geologia Siberiei de Vest

(571.1)55 Siberia de Vest. Geologia

Locul poate fi examinat: 1) în general; 2) din punctul de vedere al răspîndirii universale, caracterului internațional. Deosebirea acestor puncte de vedere se exprimă prin următoarele însemnări:

(1) Locul și teritoriul în general

(100) Universal. Internațional

Indicele auxiliar (1) arată, că divizarea indicilor principali, legați de el, se efectuează cu ajutorul indicilor auxiliari de loc (2/9).

De ex.:

55(1) Geologia regională

Indicele auxiliar de loc (1) se folosește cu scopul de a arăta pe fișa divizionară în catalog începutul subdiviziunii după teritoriu.

Indicele auxiliar (100) se folosește pentru indexarea:

a) Universal. Totalitatea tuturor sau a câtorva țări

De ex.:

(44+45) Franța și Italia

Pentru mai multe țări se folosește indicele (100). În unele cazuri poate fi indicat la început indicele unei țări, apoi indicele (100).

De ex.:

(44+100) Franța și alte țări

b) Internațional. Relațiile dintre diferite domenii.

De ex.:

001:061.1(100) UNESCO

Relațiile internaționale dintre două țări se indică în felul următor:

(44:45) Relațiile dintre Franța și Italia

Pentru mai multe țări se folosește indicele auxiliar (100) sau modalitatea expusă în punctul a).

De ex.:

(44:100) Relațiile dintre Franța și alte țări

Indicii auxiliari speciali dezvoltăți sub (1) sunt, în mod egal, aplicați la toate subdiviziunile de la (2/9) prin detașarea liniuței și a cifrelor următoare

și adăugarea lor la orice alt indice din tabelă; ei pot fi folosiți de asemenea în forma în care sunt dezvoltăți aici, de ex.:

- (1-08) Regiuni neexplorate  
(811.3-08) Regiuni neexplorate din statul Amazonas din Brazilia

Teritoriul poate fi divizat după principiul administrativ pînă la cele mai mici unități. Așa o detalizare poate mări considerabil volumul CZU. Cu acest scop detalizarea se efectuează numai pînă la unitățile administrative mari. Unitățile administrative mici se indexează cu ajutorul diviziunilor analitice (-2) și (-3). Există două modalități de combinare a indicilor, și anume:

a) la indicii auxiliari de loc se alipesc indicii auxiliari de nume

De ex.:

- (478.9) Moldova  
(478.9-21) Orașele Moldovei  
(478.9-21 Bălți) Orașul Bălți  
(478.9-37) Raioanele Moldovei  
(478.9-37 Soroca) Raionul Soroca  
(478.9-25 Chișinău) Chișinău, capitala Moldovei

b) țările, care au introdus în CZU numerotarea unităților administrative, pot folosi aceste numere pentru notare. Diviziunile analitice (-0/-9) pot fi folosite într-un sens general pentru precizarea locului.

De ex.:

- (-11) Extr.Orient  
(-652) Țările neutre

Țările care și-au modificat denumirea în rezultatul schimbărilor istorice sau politice, păstrează indicele atribuit de CZU. Denumirea schimbată se înscrie între paranteze după denumirea nouă.

De ex.:

- (667) Ghana (Coasta de Aur)

Dacă necesitățile informative cer evidențierea din punct de vedere geografic al documentelor, indicele auxiliar de loc se plasează înaintea indicelui principal. Astfel se grupează fișele în catalog și fisier, cînd trebuie evidențiate documentele referitoare la o țară sau un anumit teritoriu, indiferent de domeniul pe care îl tratează.

De ex.:

- (44) Franța. Politica vamală  
(44)391 Franța. Costume-Port național. Moda  
(44)581.9 Franța. Flora  
(44)591.9 Franța. Fauna  
(44)75 Franța. Pictura

Folosind această modalitate, informația trebuie dublată după indicii principali.

De ex.:

- |           |                               |
|-----------|-------------------------------|
| 337(44)   | Politica vamală. Franța       |
| 391(44)   | Costume-Port național. Franța |
| 581.9(44) | Flora. Franța                 |
| 591.9(44) | Fauna. Franța                 |
| 75(44)    | Pictura. Franța               |

Astfel, fiecare publicație va avea doi indici:  
(44)337+337(44)

Indicii auxiliari de loc pot fi introduși în interiorul unui indice principal.

De ex.:

- |                |                                   |
|----------------|-----------------------------------|
| 312(478.9)     | Statistica populației din Moldova |
| 312(478.9).1   | Nașteri                           |
| 312(478.9).921 | Populația de la orașe             |
| 312(478.9).922 | Populația de la sate              |

În loc de:

- |                |
|----------------|
| 312.1(478.9)   |
| 312.921(478.9) |
| 312.922(478.9) |

Această modalitate se folosește atunci când este necesară gruparea documentelor după aspectul geografic. Cel mai des această modalitate se folosește în diviziunile 06 Colectivități. Societăți.

- |        |                   |
|--------|-------------------|
| 55     | Geologie          |
| 56     | Paleontologie     |
| 58     | Botanică          |
| 59     | Zoologie          |
| 656.83 | Trimiteri postale |

În mod excepțional, indicele auxiliar de loc poate fi utilizat independent în clasificarea unor anumite tipuri de documente și anume atunci când aspectul vizând locul este singurul dorit pentru cercetare (de ex.: pentru hărți).

### ***Indicele auxiliar comun de formă***

Acest indice precizează forma de prezentare a documentului: carte, revistă, manual etc; particularitățile lui, destinația și scopul ediției. Simbolul indicelui auxiliar comun de formă este 0 (zero), cuprins între paranteze rotunde (0 ). Indicele comun de formă se alipește la indicele principal din orice clasă a tabelii principale împreună cu simbolul său.

De ex.:

- |            |                                 |
|------------|---------------------------------|
| (031)      | Enciclopedii                    |
| 51(031)    | Enciclopedie de matematică      |
| (075.8)    | Manual universitar              |
| 347(075.8) | Drept civil. Manual universitar |

Indicele comun de formă derivă din clasa 0 Generalități, însă nu este vorba de un paralelism absolut.

Astfel:

01	Bibliografii. Cataloge	(01)	Bibliografii
02	Biblioteconomie. Biblioteci	(02)	Cărți în general
03	Enciclopedii generale. Dicționare generale	(03)	Cărți de referință
04	Eseuri în colecții	(04)	Documente separate. Documente separate neperiodice
05	Periodice și seriale. Reviste. Anuare. Liste de adrese. Calendare	(05)	Publicații seriale periodice
06	Organizații și alte tipuri de colectivități	(06)	Publicații (neperiodice) ale societăților, instituțiilor și ale altor organisme
07	Presa. Ziăristica	(07)	Documente pentru instruire, învățare și studii
08	Poligrafii. Antologii	(08)	Culegeri de lucrări. Formulare. Tabele. Materiale ilustrative. Publicații ale întreprinderilor
09	Manuscrite. Opere remarcabile. Bibliofilie.	(09)	Expuneri sub formă istorică. Surse istorice. Surse juridice.

Indicele comun de formă se amplasează la sfîrșitul indicelui principal. Pentru a grupa toate documentele cu aceeași formă indicele auxiliar comun de formă se plasează înaintea indicelui principal.

De ex.:

- (03)16 Enciclopedii tehnice
- (05)54 Reviste de chimie
- (05)53 Reviste referative de fizică

Folosind această modalitate de indexare toate revistele speciale sau alte documente vor fi grupate după indicele auxiliar de formă, mai departe materialul va fi aranjat în ordinea principală a indicilor.

De ex.:

- (05)51 Reviste de matematică
- (05)52 Reviste de astronomie
- (05)53 Reviste de fizică
- (05)54 Reviste de chimie

Clasificarea după forma de prezentare a documentului și apoi după conținutul lui permite a grupa toate publicațiile speciale.

Gruparea documentelor după forma de prezentare poate fi efectuată nu numai pe raft, dar și în cataloage și fișiere.

O importanță primordială pentru determinarea indicilor o are conținutul documentului, apoi forma de prezentare a lui. De aceea indicele auxiliar de formă se amplasează în fața indicelui principal numai în cazurile excepționale pentru unele ediții.

Pentru indicii auxiliari de formă au fost elaborați indici auxiliari speciali, folosirea cărora precizează indicele auxiliar de formă.

De ex.:

- (0.072) Explicații. Comentarii (indice auxiliar special)  
 (07.072) Metodica predării  
 54(07.072) Metodica predării cursului de chimie

Indicele auxiliar de formă (08) Poligrafii. Colecții. Ediții cu caracter mixt se folosește destul de des la indexarea materialelor informative. Cu ajutorul acestui indice auxiliar se grupează genurile speciale de ediții (tabele, hărți, brevete, standarde, cataloage industriale etc.) Organizarea colecțiilor speciale ale acestor documente este impusă atât de forma editării acestor documente (foi, broșuri, hărți), cât și de conținutul lor. Astfel, la indexarea materialelor informative forma editării cărora trebuie evidențiată, se indică prin doi indici: primul cu indicele comun de formă la sfârșitul indicelui principal, altul - înaintea acestuia.

De ex.:

- (083.74)621.57 Standarde la frigidere  
 621.57(083.74) Frigidere. Standarde  
 (083.74)621.57 + 621.57(083.74)

Primul indice din acest exemplu va grupa materialul după forma prezentării documentului, în timp ce al doilea indice va grupa în catalog sau fisier materialul după temă.

Indicele comun de formă (09) se folosește numai pentru indexarea aspectului istoric al documentului.

De ex.:

- 53(091) Istoria fizicii

Pentru indexarea perioadei istorice a evenimentului se folosesc indicii auxiliari comuni de timp.

De ex.:

- 53"17" Fizica în secolul 18

Indexarea anumitor instituții, școli și persoane are loc cu ajutorul diviziunilor alfabetice după denumiri și nume.

Orice indice nou din tabela principală 0/9 poate fi folosit ca o subdivizare de formă prin plasarea lui 0:(zero două puncte) înaintea sa și închiderea lor între paranteze, de ex.:

- 82-31 Roman  
 (0:82-31) Sub formă de roman  
 929(0:82-31) Biografii sub formă de roman



## **Indicii auxiliari comuni de timp**

Acești indici se folosesc pentru indexarea epocii, perioadei, anului, în care a avut loc evenimentul descris în document. Indicele auxiliar de timp se folosește și pentru indexarea aspectului istoric. În acest caz el se plasează după indicile auxiliare de formă (091). Prezentare istorică.

Indicele auxiliar comun de timp se formează prin includerea între ghilimele a datei la care se referă documentul de la general la particular (era, secolul, anul, ziua etc.)

De ex.:

621.396(091)"1895" Inventarea radioului în a.1895

"1990.08.27" 27 august 1990

Pentru indicii auxiliari de loc sunt utilizate numai cifre arabe, de ex.: MCMLXXXIV trebuie transformat în "1984".

Punctul este utilizat pentru a separa elementele de timp de diferite grade (și nu așa cum este utilizat în mod obișnuit în CZU, convențional după fiecare a treia cifră).

Anii dinaintea erei noastre (înainte de Isus Cristos) se notează precedind cifrele cu semnul - (minus).

De ex.:

"-0753" Anul 753 dinaintea erei noastre (i.I.C.).

Pentru a evita confuziile în scrierea indicilor auxiliari de timp, anii se notează cu patru cifre, lunile și zilele cu două cifre, folosind pe zero în cazurile necesare.

De ex.:

"0435.08.04" 4 august din anul 435 al erei noastre (după Isus Cristos - d.I.C.)

Indicele auxiliar comun de timp se plasează în indicii compusi între indicile auxiliare de loc și cel de formă.

De ex.:

622(44) Mineritul în Franța

622(44)"19" Mineritul în Franța în secolul 20

622(44)"19" (043.3) Disertație despre mineritul în Franța în secolul 20

Pentru indexarea perioadelor istorice se folosește următoarea modalitate:  
Secolul se notează cu două cifre:

"00" secolul 1

"04" secolul 5

"18" secolul 19

Deoarece secolul 1 se notează cu zero, zero "00", fiecare secol următor este indexat cu o unitate mai mică. Decada se notează prin primele trei cifre.

De ex.:

"180" pentru decada 1800-1809

"192" pentru decada 1920-1929 (anii 20 ai secolului 20)

O perioadă de mai multe secole, ani se notează prin datele inițiale și finale ale perioadei, separate prin bară oblică.

De ex.:

"1815/1830" pentru anii de la 1815 pînă la 1830

Dacă una din date nu este identificată, în locul ei se plasează puncte de suspensie.

De ex.:

9 " . . /18" Istoria universală pînă la sfîrșitul secolului 19

Anul se notează cu patru cifre, completate cu zerouri pînă la 1000. Luna și ziua se notează prin două cifre, completate cu zerouri pentru primele două cifre.

De ex.:

"-0278" Anul 278 înainte de erea noastră (i.I.C.)

"0091" Anul 91 al erei noastre (d.I.C.)

"0435" Anul 435

"1992" Anul 1992

"1945.05" Luna mai anul 1945

"1945.05.09" 9 mai 1945

Orele, minutele, secunde se notează prin două cifre, care se plasează după notarea zilei.

De ex.:

"1898.12.07.15.46.03" 7 decembrie 1898

Indicii auxiliari comuni de timp niciodată nu se folosesc pentru indexarea datei publicării sau editării documentului.

Diviziunile principale ale indicelui auxiliar comun de timp sunt:

"00" Secolul 1

"04/14" Evul mediu

"15/18" Timpurile moderne

"311" Trecut

"312" Prezent

"313" Viitor

"32" Anotimpurile

"33" Lunile

"34" Zilele

"4" Durata

"5" Periodicitatea

"6" Ere diverse (în afara celei creștine)

"7" Manifestările lucrurilor în timp. Fenomenologia timpurilor

Indicele auxiliar comun de timp poate fi plasat înaintea indicelui principal atunci, cînd este necesar de a grupa fisele în catalog după principiul cronologic.

De ex.:

"19"338 (420) Secolul 20, situația economică în Anglia

În acest caz informația trebuie dublată după indicele principal:

338(420)"19" Situația economică în Anglia, secolul 20

Indicii auxiliari comuni de timp se caracterizează prin mobilitate, datorită faptului că sunt notați între semne de includere (ghilimele). Ei se pot plasa la începutul, la sfârșitul și chiar în interiorul unui indice principal.

De ex.:

"19"947.89 Secolul 20. Istoria Republicii Moldova

550.3(100)"45" Anul internațional geofizic

342(44)"18".4 Constituția în dreptul constituțional francez din secolul 19

### ***Indicele auxiliar de punct de vedere***

Indicele auxiliar comun de punct de vedere se folosește pentru notarea aspectului la care se referă un document. Acest fapt nu înseamnă că fără acest indice auxiliar CZU nu reflectă punctul de vedere al obiectului. CZU grupează materialul după ramurile de știință. Astfel obiectul este examinat numai din punctul de vedere al ramurii de știință. Indicele auxiliar comun de punct de vedere evidențiază unul din multe aspecte, caracteristice obiectului. Astfel el indică cel mai general punct de vedere, prin care un subiect poate fi caracterizat: concept, teorie, funcție, activitate, proces etc.

Acest indice se notează astfel .00 (punct zero, zero). Punctul pentru indicele auxiliar de punct de vedere este un semn de evidențiere. Dacă indicele principal se termină cu o cifră după punct, indicele auxiliar de punct de vedere se plasează împreună cu punct.

De ex.:

.001 Punct de vedere teoretic

025.2 Completarea fondurilor

025.2.001 Teoria completării fondurilor

#### **Diviziunile principale:**

.000 Punctul de vedere al autorului

.001 Punct de vedere teoretic

.002 "----" practic. Execuție. Realizare. Producție

.003 "----" economic și financiar

.004 "----" al folosirii, întreținerii și funcționării

.005 "----" al echipamentului, instalațiilor, dotării și amenajării

.006 "----" al spațiului, locului sau clădirii

.007 "----" al personalului

.008 "----" organizatoric și de conducere

.009 "----" al relațiilor

Indicii auxiliari de punct de vedere pot fi utilizați în întreaga tabelă principală CZU, dar în special în clasele 5, 6, 7 pentru a exprima diversele puncte de vedere din care sunt privite subiectele. Ei nu se folosesc independent, ci sunt adăugați direct la un indice principal CZU. Indexarea cu ajutorul indicelui auxiliar de punct de vedere are un singur scop: precizarea, detalierea indicelui și nu organizarea diviziunii de sine stătătoare.

De ex.:

- 622                   Industrie minieră
- .002.5               Mașini și instalații pentru producție
- 622.002.5           Mașini și instalații în minerit

Acest indice se folosește numai atunci, când anumite puncte de vedere în care sunt tratate noțiunile, cuprinse în document, nu pot fi redată prin indicii principali sau prin indicii auxiliari analitici.

De ex.:

- 002.1                Biblioteci. Amplasare (indice principal)

Nu se recomandă utilizarea excesivă a auxiliarilor de punct de vedere. Ei pot fi utilizați numai când exprimarea fațetei de punct de vedere este cerută de obținerea unei ordonări satisfăcătoare în catalog. În multe cazuri, chiar dacă un indice auxiliar este accesibil, conținutul poate fi mai bine prezentat prin folosirea unei combinații cu un indice principal, ceea ce va servi mai bine scopului diferențierii, de ex.:

- 663.3:657.471.1   Costul de producție în industria ceramică  
este de preferat indicelui mult mai general:

- 663.3.003.3        Industria ceramică de punct de vedere contabil

În nici un caz indicii auxiliari de punct de vedere nu trebuie confundați cu diviziunile din clasa 0, indicii cărora se notează cu zero, zero și au cu totul alt sens.

De ex.:

- 002                 Presa. Documentația
- .002                Punct de vedere al executării

Recent a fost introdus încă un gen al indicelui auxiliar de punct de vedere .000 din punct de vedere al autorului. În esență acești indici auxiliari pot însemna nu atât punctul de vedere al unui autor concret, cât punctul de vedere al unei științe, domeniu de activitate, concepție, poziție etc.

Detalierea acestor indici auxiliari se efectuează prin intermediul detaliizării paralele analogic indicelor tabelii principale.

- .000.1/.9            $\cong 1/9$
- .000.17            aspectul moral
- .000.2             aspectul religiei
- .000.34            aspectul juridic
- .000.93            aspectul istoric

Unii indici auxiliari .000 pot dubla indicii auxiliari .00.

De ex.:

.000.33	Punctul de vedere al economistului
.003	Aspectul economic și financiar
.000.17	Aspectul moral
sau	
.009	Punct de vedere al relațiilor

### ***Indicii auxiliari comuni cu liniuță***

Spre deosebire de indicii auxiliari cu liniuță -1/-9, simbolul acestor indici auxiliari este - 0 (liniuță zero). În momentul de față sunt doi indici auxiliari comuni cu liniuță

-03	de materiale
-05	de persoană

### ***Indicii auxiliari comuni de materiale***

Simbolul acestor indici este -03 (liniuță, zero trei). Indicii auxiliari -03 se folosesc atunci, când în conținutul documentului se examinează un obiect oarecare, și în calitate de caracteristică, aspect al acestui obiect, este indicat materialul din care el este confecționat. Deci materialul se examinează în calitate de criteriu secundar al obiectului sau produsului.

De ex.:

621.822	Rulmenți
-036.5	Mase plastice
621.822-036.5	Rulmenți din masă plastică

În tabela indicilor auxiliari comuni de materiale destul de des se folosește detalizarea după analogie a diviziunilor tabelii principale. Prin intermediul acestei metode poate fi efectuată detalizarea necesară a indicilor.

De ex.:

-34	Metale
-34≡	669
-034.1	Metale fieroase
-034.2	Metale nefieroase
-034.23	Platină
-034.26	Crom
-034.292	Vanadiu

Acești indici pot fi folosiți în întreaga tabelă principală CZU (de la 0 la 9) atunci când aspectul material este secundar subiectului.

Cel mai des indicele auxiliar comun de materiale se folosește în diviziunea 621 Construcția de mașini și 669 Metalurgie. Indicele auxiliar - 03 nu poate înlocui indicele auxiliar de punct de vedere.

.002.3	Materii prime, materiale (aspect de producție)
--------	--

Clasificarea principală a materialelor ca atare se face în cele mai multe cazuri în cadrul indicilor 66/67 din punct de vedere al tehnologiei prelucrării acestora, iar indicele principal relevant poate fi detaliat cu ajutorul indicilor auxiliari speciali, de ex. prin:

.017 Proprietăți fizice și mecanice (și testarea lor)  
și prin:

.018 Proprietăți tehnice sau rezistența la factorii mediului  
Documentele care se referă la materiale în general sau dintr-un anumit punct de vedere (de ex.: materiale periculoase) sunt clasificate la 620.2

### ***Indicele auxiliar comun de persoană***

Simbolul acestui indice este -05 (liniuță, zero cinci). El conține caracteristicile persoanelor în conformitate cu modul de activitate, vârsta, naționalitatea etc. Acești indici auxiliari se folosesc în toate diviziunile CZU dacă aspectul de persoană este secundar față de conținutul obiectului, exprimat prin indicele principal, de ex.:

658.386-057.21 Pregătirea muncitorilor calificați

Cu ajutorul indicilor auxiliari comuni -051 pot fi evidențiate persoanele care influențează alte persoane. Indicele auxiliar arată persoanele asupra cărora este exercitată influența, de ex.:

616-051 Medici

616-052 Pacienți

Dacă tabela principală CZU nu prevede o diviziune directă sau un indice auxiliar special pentru a indica categoria sau activitatea unei persoane, indicele auxiliar de persoane poate îndeplini această funcție, de ex.:

339.1-051 Comercianți. Vînzători

339.1-052 Cumpărători

Dacă tabela principală CZU prevede deja un indice principal sau un indice auxiliar special pentru a indica funcția personală, atunci subdiviziunile -053/-059 pot fi folosite ca subdiviziuni directe, de ex.:

070.42-057.13 Jurnaliști liber-profesioniști

347.96-055.2 Femei-avocat

Orice subdiviziune de la -05 poate fi intercombinată sau combinată cu alți indici auxiliari, prin simpla alăturare în ordinea descendentă a informației conceptuale, de ex.:

316-053.6-055.2 Sociologia tinerelor fete

78.071-056.45(4) Genii muzicale din Europa

Cînd documentele conțin subiecte privind anumite categorii de persoane, în general, indicele CZU utilizat este 3-05, de ex.:

3-053.2 Copii, în general

3-057.6 Tineret, în general

3-057.75 Pensionari, în general

## INDICII AUXILIARI ANALITICI

Indicii auxiliari analitici (speciali) reflectă calitățile complementare ale obiectului, particularitățile lui, dar sunt caracterizate numai din punctul de vedere al ramurii date. Ei apar în diferite locuri din tabela principală și exprimă caracteristici repetabile local, adică aplicabile numai la o anumită porțiune a acesteia (clase sau subclase). Indicii auxiliari speciali se alătură indicilor principali împreună cu simbolurile lor.

După simboluri, se deosebesc trei feluri de indici auxiliari speciali:

- 1/-9      Indice auxiliar special cu liniuță (în afară de -0 Indice auxiliar comun cu liniuță);
- .01/.09      Indice auxiliar cu punct zero (în afară de .00 și .000 Indici auxiliari comuni de punct de vedere);
- '1/'9      Indice auxiliar cu apostrof

Indicii speciali se pot atașa numai indicilor CZU cărora le sunt destinați, ei exprimând același concept numai pentru subdiviziunile aceluși indice principal sub care sunt listați

- 62-52              Masini cu comandă automată
- 621.314.6-52      Redresoare cu comandă automată
- 629.1-52            Vehicule cu comandă automată

Spre deosebire de indicii auxiliari comuni, unde o cifră reprezintă întotdeauna același concept, indicii auxiliari speciali care au o cifră identică pot reprezenta mai multe concepte, în funcție de aria de cuprindere a indicelui principal sub care sunt listați. De exemplu

- 036
- 52-36              Astrochimie (astronomie)
- 54-36              Baze. Hidroxizi (chimie)
- 82-36              Anecdote (gen literar)
- .03
- 53.03              Producerea și cauzele fenomenelor (fizică)
- 7.03                Stiluri (artă)
- 82.03              Tehnica traducerilor (literatură)

Indicii auxiliari speciali nu se folosesc independent, ci numai atașați unui alt indice CZU. Forma obișnuită de prezentare este cea enumerativă, fiind listați imediat sub indicele principal de care depind. Dacă nu se specifică nimic altceva, înseamnă că se aplică la toate subdiviziunile directe ale indicelui respectiv.

De exemplu, indicii auxiliari speciali de la 621.3.01 până la 621.3.095.4 se pot atașa oricărui indice cuprins între 621.3 și 621.398. În schimb, la indicii auxiliari speciali de la 65.01/.07 există o notă prin care se specifică că aceștia nu se aplică subdiviziunilor 654, 655 și 656.

Indicii auxiliari cu liniuță și punct zero îndeplinesc două funcții

1) Indicele auxiliar special împreună cu indicele primar al viziunii, pentru care se elaborează, exprimă noțiunea generală a ramurii date.

De ex.:

82-1 Genul poetic. Poezii. Poeme. Balade  
sau

7.01 Teoria artei. Estetica artei. Filozofia artei

2) Același indice auxiliar împreună cu orice indice din diviziunea dată îndeplinește funcția analitică, precizând noțiunea concretă, exprimată prin acest indice.

De ex.:

840-1 Literatura franceză. Poezii. Poeme. Balade  
sau

75.01 Teoria picturii. Estetica și filozofia picturii

Indicii auxiliari cu liniuță -1/-9 sunt în principiu analitici sau diferențiați, servind pentru a indica elemente, proprietăți și alte detalii ale subiectelor de la indicele CZU principal (unde ei sunt listați) și de la diviziunile acestuia.

Indicii auxiliari cu puncte zero .01/.09 se utilizează în mod mai diversificat și deseori mai amolu, cu mai multe detalii decât -1/-9 reprezentând proprietăți recurente, cum ar fi: studii de aspect, activități, procese, operații, instalații și echipament.

Spre deosebire de indicii auxiliari -1/-9 și .01/.09, indicii auxiliari speciali '1/9 îndeplinesc funcția de sinteză și se folosesc pentru notarea complexă a unor elemente, calități și alte caracteristici. În unele cazuri acești indici auxiliari se reflectă în tabelă, în altele - se formează pe baza indicilor principali.

De ex.:

546.32 Potasiu

546.17 Azot

546.32'17 Azot de potasiu

Indicii auxiliari speciali pot apărea și în cadrul altor auxiliari, cum ar fi auxiliari de formă, de loc. Principiul de aplicare este același ca la indicii principali.

De ex.:

(0.053.2) Documente pentru copii

(051.053.2) Reviste pentru copii

(084.5.053.2) Afize pentru copii

sau

(1-43) State făcând parte dintr-o confederație. State federale. Republicii autonome etc.

(494-43) Cantoane elvețiene

(73-43) Statele SUA

(94-43) Statele Australiei



Toți indicii auxiliari speciali pot fi folosiți:

- în serii singulare de orice tip, de ex.:

329.052	Partide de opoziție
329.12'23	Partide liberale republicane
547.29-41	Reacții pentru acizi organici
547.29.07	Prepararea acizilor organici
547.29'26	Esteri acid-alcoolic
859.0-31	Literatura română. Romane
859.0.09	Literatura română. Critică
- în șiruri omogene de un singur tip, de ex.:	
329.053.052	Partide de opoziție fracționare
329.12'13'23	Partide liberale progresiste republicane

### **SEMNELE AUXILIARE CZU**

CZU este înzestrată cu un asortiment bogat de semne. Destinația lor este în fixarea relațiilor dintre noțiuni, oglindite în documente, și crearea modelului paralel de investigare a documentului, ce asigură plenitudinea și precizia investigării lui. Aceste semne nefiind numere, nu reprezintă clase și nu pot fi subdivizate, ele asigură exprimarea relațiilor dintre subiecte și sunt folosite ca elemente de relație pentru a combina indicii principali și auxiliari ai CZU.

Semnele auxiliare sunt:

+ plusul (și)

/ bară oblică (extensia) (pînă la)

: două puncte (relația)

[ ] paranteze drepte

: : dublu două puncte (dublu relația)

**Semnul adăugare +** (se citește plus sau și) indică includerea în document a două și mai multe teme de sine stătătoare sau două și mai multe particularități formale ale documentului. Acest semn se folosește cu scopul de a uni atît indicii principali, cît și indicii auxiliari.

De exemplu, culegerea va primi indicele 54 + 66; manualul de chimie, care este înzestrat cu un dicționar de termeni chimici, — indicile 54(075+038).

În toate cazurile semnul adăugării cere dublare. Indicele 54+66 arată că o fișă trebuie inclusă în diviziunea 54, alta — în diviziunea 66; indicile 54(075+038) necesită fișe cu indicii 54(075) și 54(038).

Indicii uniți cu semnul + sunt reversibili. Pe primul loc poate fi plasat oricare indice, ținînd cont de organizarea sistematică a fondurilor informative.

De ex.:

66+54 sau 54+66

54(075+038) sau 54(038+075)

Există două forme de înscriere a indicilor cu semnul + (plus): într-un rînd sau unul sub altul.

De ex.:

546.28+546.32+546.33 Siliciu  
sau

546.28 Siliciu

546.32 Calciu

546.33 Natriu

În primul caz, pentru înscrierea indicilor se folosește semnul +(plus), în al doilea caz — indicii se înscriu fără semnul +(plus), sensul acestor forme de înscriere fiind identic. Aplicarea unei sau celeilalte forme nu influențează organizarea fondurilor, cataloagelor sau fisierelor.

**Semnul extensie /** (se citește bară oblică sau pînă la) este destinat pentru prescurtarea notării, păstrînd totodată și divizarea logică pentru sistematizarea unui șir de indici succesivi, care n-au în tabelă indice general (de gen). Semnul extensiei poate fi folosit numai atunci, cînd șirul de indici, care se unesc, au o construire identică; conținutul general al șirului de indici se sintetizează într-o noțiune de gen calitativ nouă.

De ex.:

625./.8 Construcția căilor rutiere

741/744 Desen artistic. Arta desenului

În primul caz bara oblică a înlocuit primele trei cifre înaintea cifrei .8 (625.8). În cazul al doilea, bara oblică a înlocuit un șir de indici succesivi, începînd de la 741 pînă la 744 inclusiv. Așadar, indicele cu semnul extensiei reflectă o noțiune nouă și mai largă după conținut.

Semnul + (plus) poate înlocui semnul / (bara oblică)

De ex.:

624/628 Tehnica construcțiilor. Construcții supra și subterane

624+625+626+627+628

624 Construcții. Tehnica construcțiilor

625 Construcții rutiere

626 Construcții hidrotehnice

627 Construcții portuare

628 Tehnica sanitară

Semnul extensiei, însă, nu poate înlocui în toate cazurile semnul +(plus). Extensia reflectă în general un anumit conținut al indicilor, pe cînd semnul + (plus) în mod formal unește diferite noțiuni, inserate în document.

De ex.:

53 Fizică

54 Chimie

55 Geologie

53+54+55 și  
nu 53/55

În acest caz indicii nu pot fi uniți prin semnul extensiei, deoarece se sintetizează diferite domenii. Problema poate fi rezolvată numai prin aplicarea semnului +(plus), care determină dublarea. Astfel, materialul va fi indexat în toate diviziunile indicate

53+54+55

Indicii cu semnul extensiei sunt ireversibili, consecutivitatea părților lui componente se subordonează șirului zecimal al schemei.

În unele diviziuni ale CZU întâlnim indici cu semnul extensiei. Acești indici sunt suficienți pentru sistematizarea fondurilor informative, organizarea cataloagelor și fișierelor.

**Semnul relației:** (se citește relație sau două puncte) este destinat pentru oglindirea tuturor legăturilor dintre noțiuni. Datorită acestui fapt posibilitățile de indexare ale CZU vor fi nelimitate, deoarece orice indice din orice diviziune în cazurile necesare poate fi folosit pentru detalizarea altor indici. Sensul indicelui, compus prin intermediul semnului de relație, nu coincide cu sensul fiecărui indice în parte. În această îmbinare a indicilor se reflectă raportul dintre noțiuni, aspecte, în care se oglindește fiecare din indici.

De ex.:

31:02	Statistica bibliotecară
31	Teoria statisticii
02	Biblioteconomie

Legind acești indici prin intermediul semnului de relație, căpătăm un nou indice compus, care exprimă tema, ce nu este oglindită în nici o diviziune a schemei.

Indicii compuși cu ajutorul semnului de relație sunt reversibili. Astfel acești indici pot fi scriși în ordinea inversă, iar obiectul poate fi reflectat în orice aspect necesar pentru organizarea fondurilor informative. Dublarea permite a insera materialul în diviziuni diferite ale schemei.

De ex:

330.142.21	Capital de producție
63	Agricultură
330.142.21:63	Capitalul în agricultură
63:330.142.21	Agricultură. Capitalul de producție

Semnul de relație se aplică atunci, când în fiecare caz concret nu sunt indici auxiliari comuni sau analitici.

**Semnul relației duble :** a fost introdus în CZU recent cu scopul fixării unei anumite rînduiei a doi sau mai mulți indici componenți din indicele compus. Așa dar, semnul relației duble se aplică atunci când indicele cu semnul de relație este ireversibil. Semnul relației duble joacă un rol important în procesul depistării de calculator. El se folosește pentru exprimarea unei noțiuni clare cu o singură intrare în catalog, și anume la primul indice.

De ex.:

061.2(100): :002 FID  
678.06: :621.643 Conducte  
575: :576.3 Citogenetică

Semnul relației duble permite introducerea legăturilor sintactice în modelul de investigare a documentului. Astfel, combinarea indicilor 528 Geodezie și 629 Sateliți artificiali, formează două noțiuni diferite:

528: :629.783 Geodezie satelită  
629.783: :528 Sateliți artificiali geodezici ai Pământului

Semnul paranteze drepte [...] se folosește în toate diviziunile CZU pentru alcătuirea indicilor compuși. În afara parantezelor drepte se scoate indicele auxiliar atribuit la doi sau mai mulți indici.

Parantezele drepte reprezintă aproape o formulă algebrică de subgrupare a 2 sau mai mulți indici CZU prin semnul plus (+) sau două puncte (:) pe lângă un indice compus simplu.

Astfel, brevetele la televizoare și radioreceptoare se vor indexa:

[621.396.62 + 621.397.62] (088.8)

și nu

621.396.62(088.8) + 621.397.62(088.8)

În afara parantezelor drepte se scoate indicele repetat în relație cu alți indici. De ex.:

[331+331.2] :687.5 Munca și plata muncii în industria cosmetică  
și nu

331:687.5+331.2:687.5

În afară de aceste cazuri, parantezele drepte se aplică atunci, când în indice se folosesc două semne de relație, și trebuie să arătăm că unul din ele se referă la totalitatea altor indici, uniți cu acest semn. De ex.:

67:[338.23:336] Politică financiară în domeniul industriei ușoare

Indicii formați cu ajutorul acestor semne auxiliare comune se numesc *indici compuși*.

## PRINCIPIILE DETALIZĂRII

La detalizarea diviziunilor mari ale CZU se folosește notarea standardizată a unor sau altor noțiuni și detalizarea paralelă. Aceste modalități ale detalizării permit a prezenta CZU într-o formă mai compactă. Datorită acestui fapt se ușurează asimilarea sistemului.

**Punctele de suspensie înaintea cifrelor (cifre finale).** În unele diviziuni ale CZU pot fi întâlnite cifre precedate de puncte de suspensie. Ele nu se caracterizează ca indici auxiliari, cu toate că prin ele se notează noțiuni omogene din diviziunea dată. Aceste cifre nu pot fi examinate ca indici auxiliari, deoarece ele n-au semne distinctive, care caracterizează indicii auxiliari, și se alipesc nemijlocit la indicele principal din diviziune. Cele trei puncte indică faptul că ele pot fi completate cu cifrele corespunzătoare

subdiviziunilor listate la indicele principal unde apar, iar cifrele finale se pot alătura oricăreia din subdiviziuni relevând o anumită proprietate a acesteia. +BODY TEXT NEX ă De ex.:

669	Metalurgia
669...5	Aliaje
669...6	Prelucrarea anumitor metale și aliaje din ele
sau	
661.8	Cuplarea metalelor. Săruri. Coloranți minerali
661.8...371	Cianit
661.8...532	Sulfat

În aceste exemple cifrele indicate după punctele de suspensie pot fi folosite la detalizarea indicilor din diviziunile date. De ex.:

669.24	Metalurgia nichelului
669.245	Aliaje din nichel
669.246	Prelucrarea nichelului
sau	
669.27	Metalurgia wolframului
669.275	Aliaje din wolfram
sau	
661.832	Cuplaj de caliu
661.832.371	Cianit de caliu
661.832.532	Sulfat de caliu
sau	
661.833	Cuplaj de natriu
661.833.371	Cianit de natriu
661.833.532	Sulfat de natriu

Astfel noțiunile repetate Aliaj, Cuplaj, Cianit, Sulfat etc., cuprinse în hotărârile standartizate, destul de ușor pot fi alipite în procesul detalizării la indicii principali fără anumite semne distinctive.

**Diviziunile paralele** se folosesc pentru detalizarea diviziunii în același mod ca și indicii altei diviziuni.

Diviziunile paralele sunt semnalate în țabele prin semnul  $\cong$  (se subdivide ca). Acest semn arată că indicele care îl precede poate fi subdivizat la fel ca și cel care îl urmează, rezultatul fiind o succesiune de cifre al căror înțeles va fi analog cu cealaltă succesiune de cifre existentă sub cel de al doilea indice. Detalizarea paralelă (analogică) se aplică ca urmare a localizării multiple a noțiunilor. De exemplu, clasificarea lemnului după speciile copacilor în diviziunea 674 Industria lemnului se efectuează analog clasificării botanice în diviziunea 582 Botanica sistematică

674.031.5/.9 $\cong$  582.5/.9

Detalizarea paralelă se efectuează conform indicațiilor metodice din tabele. Toate cazurile de aplicare a semnului  $\cong$  sunt indicate în tabele. Formarea arbitrară a indicilor cu ajutorul semnului  $\cong$  nu se permite.

De ex.:

611.3 Anatomia aparatului digestiv

611.3  $\cong$  616.3

Astfel diviziunea 611.3 se detalizează la fel ca și diviziunea 616.3 Patologia aparatului digestiv. Deci, cifrele de la 616.3, considerate indici sursă, se pot atașa la 611.3; astfel 616.31 ne dă subdiviziunea paralelă 611.31, și așa mai departe. Aceste subdiviziuni pot fi reprezentate simetric:

611.3 Aparatul digestiv

616.3 Boli ale aparatului digestiv

611.31 Gura

616.31 Boli ale gurii

611.314 Dinți

616.314 Stomatologie

611.33 Stomac

616.33 Boli ale stomacului

611.36 Ficat

616.36 Boli ale ficatului

611.37 Pancreas

616.37 Boli ale pancreasului

Diviziunile paralele pot să apară în orice parte a tabelelor CZU, fie că este vorba de indicii principali (611.81 $\cong$ 616.831), indicii auxiliari speciali (675.025 $\cong$ 675.055), indicii auxiliari comuni ("5" $\cong$ "4") sau combinații de indici principali și auxiliari (-036.4 $\cong$ 678.4); (914/919 $\cong$ (4/9)).

## NOTĂRILE ÎMPRUMUTATE

1. Semnul \* asterisc:

a) introduce notarea, care este specifică pentru CZU

b) urmează după indicele CZU pentru introducerea unui cuvânt, simbol sau număr, împrumutat din altă sursă (în afară de CZU) care se folosește cu scopul detaliizării speciale. În aceste cazuri asteriscul se folosește cu scopul de a evidenția notarea împrumutată.

De ex.:

523.44\*433

Planeta mică Eros (numărul 433 după IAU)

546.42.027\*90

Stronțiu 90 (masa atomică a numărului de izotopi)

66-97\*C150

Temperatura 150° în tehnologia chimică (după scara lui Celsius)

796.83\*kg54

Boxer de categoria ușoară - pînă la 54 kg (conform sistemului internațional de unități SI)

În toate cazurile de aplicare a notării împrumutate după asterisc, sursa trebuie indicată în note;

c) poate fi aplicat cu scopul de a evidenția notarea elaborată pentru folosirea internă, de obicei similară cu notarea CZU și destinată pentru marcarea notiunilor care lipsesc în CZU

## 2. Detalizarea alfabetică A/Z.

La detalizarea alfabetică cu ajutorul numelor proprii sau abrevierilor și acronimelor lor notarea prin litere poate fi alipită nemijlocit la indicele CZU fără asterisc și interval special. Detalizarea alfabetică a indicilor auxiliari de loc se include între paranteze rotunde împreună cu indicele auxiliar.

De ex.:

(478.9	21 Bălți)	Orașul Bălți
061.5	AEG	Firma AEG (Germania)
597.536	Hippocampus	Căluț de mare
840	Moliere	Operele lui Moliere
929	Napoleon I	Biografia lui Napoleon I (Bonaparte)

Se poate conveni că toate numele să se abrevieze pînă la o anumită lungime-standard, în așa fel încît să nu dea naștere la ambiguități.

## **REGULILE PRINCIPALE DE INDEXARE DUPĂ CZU**

Prin metoda de indexare se subînțelege totalitatea de reguli și procedee pentru alcătuirea de investigație al documentului sau al interpelării, cu alte cuvinte — reguli și modalități de alcătuire a indicilor CZU pentru noțiuni oglindite în conținutul documentului sau în interpelare.

Sarcina principală a metodicii indexării este aplicarea modalităților unitare pentru alcătuirea modelului de investigație a documentului. Uniformitatea indexării asigură depistarea operativă, deplină și destul de precisă după majoritatea interpelărilor tipice pentru fondul dat, ajută la organizarea corectă a fondului.

Obiectul metodicii generale este elaborarea procedeelelor și regulilor de indexare, selectarea noțiunilor pentru modelul de investigație a documentului, care decurg din particularitățile schemei de clasificare în general. Specificul diviziunilor tematice concrete ale tabelelor, care reflectă particularitatea distribuirii noțiunilor pe domeniile de știință, necesită introducerea regulilor și procedeelelor speciale de indexare a documentelor pe tematica acestor diviziuni. Examinarea acestor particularități de indexare, tipice pentru anumite diviziuni sau subdiviziuni ale schemei de clasificare, este obiectul metodicilor de ramură (particulare).

Deoarece scopul final al indexării este sporirea eficacității investigației informației, atunci criteriul principal de apreciere al indexării se exprimă în eficacitatea investigației. Indexarea totdeauna prezintă o încercare de a oglindi mai mult sau mai puțin adecvat realitatea obiectivă. De aceea măsura divergenței cu realitatea obiectivă poate fi măsură a calității indexării. Această măsură ne dă închipuire numai despre posibilitățile limbajului informativ de investigație concret și, de regulă, se exprimă prin parametrii de bruij, plenitudine, precizie, relevanță a sistemului informativ de investigație, realizat cu ajutorul acestui limbaj informativ.

Regulile metodicii generale de indexare a documentelor după CZU decurg în primul rând din structura schemei de clasificare.

### **Prima regulă**

CZU este o schemă integrală și nu o sumă de scheme de ramură, particulare, locale. Toată suma cunoștințelor și activității practice se examinează în CZU ca o comunitate de noțiuni interdependente și cu relații de interconexiune. Noțiunile se divizează după un principiu unic în clase, diviziuni și subdiviziuni.

Din principiul integral al schemei decurge regula: ***În CZU nu-s diviziuni și subdiviziuni "proprii" și "străine". Toate diviziunile, toate părțile schemei sunt egale și trebuie folosite în aceeași măsură pentru indexare, fără a ține cont de "apropierea" sau "depărtarea" lor de diviziunea profil a fondului dat.***

Indexarea noțiunilor cu ajutorul unei sau altei diviziuni CZU este convențională, deoarece este convențională orice schemă de clasificare. Toate documentele, în primul rând, trebuie indexate conform conținutului de bază.



### **Regula a doua**

Principiul integral al CZU implică pluritatea localizării noțiunilor în tabelele CZU, adică repetarea uneia și aceleiași noțiuni în diferite diviziuni în dependență de aspectul în care această noțiune este examinată. Pluritatea localizării noțiunilor este dezvăluită în indexul alfabetic al tabelelor CZU

În indexul alfabetic, în dreptul noțiunii, care se întâlnește de citeva ori, se indică aspectul examinării acestei noțiuni.

Din pluritatea localizării descinde regula: ***La indexarea documentului este necesar de a defini destul de concret aspectul, în care se examinează obiectul, și conform acestui aspect alegerea în tabele a indicelui CZU***

Astfel, nu este suficient a găsi în tabele indicele acestei noțiuni, urmează a stabili imediat la ce domeniu se referă sau în ce aspect se examinează noțiunea.

### **Regula a treia**

***Indicii auxiliari comuni niciodată nu pot fi folosiți în calitate de indici principali, pe când indicii auxiliari speciali, în îmbinare cu indicii din tabela principală, pot fi folosiți în calitate de indici principali, mai ales în acele cazuri, când noțiunea lipsește în tabela principală.***

### **Regula a patra**

La indexarea documentelor se recomandă următoarea consecutivitate de alegere a indicilor:

0/9	(indicii tabelii principale CZU)
'1'/9	(indicii auxiliari speciali cu apostrof)
.01/.09	(indicii auxiliari speciali cu punct zero)
-01/-09	(indicii auxiliari speciali cu liniuță)
.001/.009; -03; -05	(indicii auxiliari comuni)

Astfel, începând indexarea diferitelor noțiuni, în primul rând, trebuie să ne adresăm la tabela principală CZU 0/9. Noțiunea indexată poate fi găsită acolo în întregime, parțial sau poate să nu fie găsită deloc. În primul caz investigarea se încetează. În celelalte cazuri investigarea este prelungită în poziția a treia a sirului, în tabela indicilor auxiliari speciali cu punct zero .01/.09, apoi în poziția a patra, în tabela indicilor auxiliari speciali cu liniuță. În aceste patru poziții noțiunea indexată va fi găsită. Trebuie să ținem însă cont că aceasta poate fi atât noțiunea indexată, cât și noțiunea superioară, care include noțiunea indexată. Detalizarea necesară pentru noțiunea indexată, indicele principal pentru care a fost găsit în primele poziții ale sirului, poate fi efectuată în baza poziției a cincea a sirului, în baza indicilor auxiliari comuni de punct de vedere .001/.009 și mai departe pe baza celorlalți indici auxiliari comuni.

### **Regula a cincea**

Sistematizarea documentelor este dificilă din cauza existenței în CZU a diferiților indici pentru noțiunile analogice. Din această cauză unul și același document este indexat neuniform de diferite persoane.

Tabelele CZU se divizează în tabela principală și cele auxiliare. La baza acestei divizări stă particularitatea rolului semantic al noțiunii. CZU ca și orice clasificare bibliotecar-bibliografică este un instrument pentru ridicarea

eficienței investigații din contul scopului sistematizării documentelor în cadrul unui fond concret. Datorită acestui fapt folosirea diferiților indici pentru aceeași noțiune depinde de reflectarea rolului semantic diferit ale acelorași noțiuni.

Regula a cincea poate fi formulată astfel: *În cazurile, când noțiunea în CZU este exprimată atât prin indice principal, cât și prin indice auxiliar, noțiunile informative de bază, de gen, specie și nivel superior se indexează, de obicei, cu ajutorul indicilor principali sau cu ajutorul indicilor auxiliari speciali, folosiți în calitate de indici principali. Noțiunile auxiliare, repetate, care oglindesc, de regulă, părți, detalii, blocuri, componenți, organe, anumite calități etc., se indexează în majoritatea cazurilor cu ajutorul indicilor auxiliari, care se alipesc la indicele noțiunii principale.*

#### Regula șase

Indici compuși se numesc indici alcătuiți prin îmbinarea indicelui principal cu indicii auxiliari comuni sau speciali, precum și indici alcătuiți cu ajutorul apostrofului și barei oblice. Ordinea alipirii indicilor auxiliari corespunde relațiilor de sens dintre noțiunile conținutului de bază ale documentului și deci nu poate fi strict reglementată de regulile indexării. Criteriul de bază, folosit pentru alcătuirea indicilor compuși, constă în corespunderea sensului indicelui sensului conținutului documentului. În majoritatea cazurilor poate fi folosită următoarea consecutivitate de alipire a indicilor auxiliari la indicele principal sau la indicele auxiliar special, folosit în calitate de indice principal: "1/"9; .01/.09; -1/-9; .00...; -03; sau -05; (0...); (...); "..."; (=...). Consecutivitatea recomandată se bazează pe șirul preferabil de folosire a indicilor CZU (regula patru). Trebuie să menționăm, că această consecutivitate poate fi schimbată atunci când este cerută de conținutul documentului.

#### Regula șapte

Indici componenți se numesc indicii CZU alcătuiți din doi și mai mulți indici simpli sau din indici compuși uniți prin semnul de relație sau relație dublă.

P. Otle a formulat regula generală de alcătuire a indicilor componenți: pe primul loc se plasează indicele, care oglindește subiectul principal al documentului. Indicii alipiți cu ajutorul semnului de relație numai precizează, detalizează noțiunea, oglindită în primul indice.

## INDEXUL ALFABETIC PE SUBIECTE

Indexul alfabetic permite intrarea unui subiect în tabelele CZU (principală și auxiliară). El cuprinde, în ordinea alfabetică, toate noțiunile de bază ale lucrării din tabelele de indici CZU. Indexul alfabetic nu dezvăluie conținutul diviziunilor, nu conține indicații privind utilizarea unui sau altui indice și îndeplinește cea mai simplă funcție: arată unde poate fi găsită diviziunea, în care se reflectă noțiunea sau tema dată. Astfel, se recomandă să nu se clasifice numai după indexul alfabetic, ci totdeauna să se verifice în tabele dacă indicele CZU găsit în index corespunde scopului urmărit.

Indexul include noțiuni oglindite în schemă. Materialul (temele) este inserat în ordinea succesiunii indicilor, pe primul loc evidențiindu-se indicele (simbolizat prin cifre), iar apoi conținutul lui (sensul semantic).

De exemplu:

51	Matematică
52	Astronomie
53	Fizică
54	Chimie

În indexul alfabetic însă pe primul loc stă conținutul indicelui (sensul semantic), mai apoi indicele (simbolizat prin cifre).

De exemplu:

Astronomie	52
Chimie	54
Fizică	53
Matematică	51

Dacă indicele reflectă câteva noțiuni (teme), atunci în indexul alfabetic fiecare noțiune este reflectată aparte.

De exemplu: **în schemă**

615.84 Electroterapie. Radioterapie.

**în index**

Electroterapie	615.84
Radioterapie	615.84

Dacă o noțiune (temă) este inserată în două sau mai multe diviziuni ale schemei, atunci fiecare din aceste aspecte trebuie menționat în index.

De exemplu:

**în schemă**

**în index**

546.22	Sulf, S	Sulf (chimie)	546
66.1.21	Sulful	Sulf (chimie industrială)	661.21

În condițiile în care este necesară dezvoltarea subiectului la care s-a ajuns cu ajutorul indexului, utilizând tabelele vom putea găsi termenii descriptori de nivel superior, inferior sau colateral, care fac parte din gruparea respectivă de clasificare. De exemplu, noțiunea "Cupru", cu indicele CZU

669.3, conform indexului alfabetic, căutându-l în tabela principală, îi vom găsi ca termeni supraordonați: 669 Metalurgie, 669.21.8 Metale neferoase; ca termeni subordonați: 669.35 Aliaje de cupru (bronz, alamă etc.); ca termeni colaterali: 669.4 Plumb, 669.5 Zinc, 669.6 Cositor etc.

### ***Organizarea cataloagelor sistematice conform sistemului Clasificării Zecimale Universale***

Destinația principală a catalogului sistematic este de a satisface cerințele tematiche ale cititorilor. Aceste cerințe pot fi sistematice, cât și pe subiecte. Ambelor cerințe le poate da răspuns catalogul sistematic.

O cerință principală în organizarea catalogului sistematic este principiul de uniformitate: literatura în una și aceeași problemă, chestiune (temă) totdeauna trebuie să se refere la una și aceeași secție a catalogului. Dacă acest principiu nu va fi respectat, atunci catalogul pierde una din cele mai valoroase calități – precizia și plenitudinea.

Formarea secțiilor în catalogul sistematic este un proces continuu, fiindcă biblioteca se completează permanent cu diferite ediții, care urmează să fie reflectate la timp în catalog.

Toate secțiile în catalogul sistematic se organizează conform ordinii organizării în tabelele precizate (de lucru). Așadar, tabelele precizate stau la baza structurii catalogului sistematic și servesc ca model.

Pentru a folosi din plin catalogul sistematic, e important să constatăm numărul de fișe după o fișă divizionară. Practica demonstrează, că după o fișă divizionară e rațional, din toate punctele de vedere, să se găsească nu mai mult de 40-50 de fișe.

Luând în considerație faptul că sarcina principală a catalogului sistematic este dezvăluirea conținutului fondului, e de prisos a introduce în el toate edițiile unei lucrări. De regulă, se recomandă a include în catalogul sistematic fișele cu descrierile ultimelor ediții, însoțite de o notă, din care cititorului îi devine clar că în bibliotecă sunt și alte ediții ale acestei lucrări.

Pentru catalogul sistematic conform CZU se alcătuiesc numai fișe cu descrieri principale și fișe divizionare.

Dacă o lucrare, prin conținutul ei, se referă la mai multe probleme, teme, evident că i se vor atribui mai mulți indici. În așa caz, se întocmește câte o fișă pentru fiecare indice.

Dacă fișele sunt multiplicat mecanizat și toți indicii apar pe fiecare fișă, se subliniază pe rînd fiecare indice prin eliminare.

Fișele sunt așezate în ordinea indicilor de clasificare (de catalog) notați pe fiecare fișă: mai întii, fișele clasei, apoi diviziunile și subdiviziunile ei și apoi clasa următoare. Clasele se inserează de la 0 la 9 sau de la 1-9 și se termină cu clasa 0. În cadrul combinațiilor aceluiași indice, ordinea este stabilită pe baza semnelor care caracterizează combinațiile (indicii auxiliari generali și speciali).

514 Brânzei Dan  
B 8 Probleme geometrice semnificative din  
manualul de clasa a VIII-a/ Brânzei  
Dan, Balauca A., Ticalo I. -Iași

Rolul principal la întocmirea catalogului sistematic îl au fișele divizionare, care stau în fruntea fiecărei secții a catalogului. Pe fișa divizionară se dau diverse explicații.

Pentru a facilita orientarea, în cadrul catalogului se utilizează fișe divizionare de diferite forme. Deosebim fișe divizionare centrale, de stînga, de dreapta. Fișele divizionare centrale se utilizează pentru diviziuni de dreapta întii și doi, iar în unele cazuri și pentru dreapta trei. Treptele mai detaliate se prezintă pe fișe divizionare laterale (de stînga, de dreapta). Fiecărei trepte de clasificare îi corespunde o formă anumită de fișă divizionară. De exemplu, pentru treapta a patra și a cincea — fișa divizionară de stînga, pentru treapta a șasea, a șaptea etc. — fișa divizionară de dreapta. Pe aceste fișe divizionare se scot în evidență indicii zecimali care arată clasele, diviziunile, explicate în cuvinte. Adesea în biblioteci se utilizează fișe divizionare colorate, pentru a evidenția, spre exemplu, edițiile de referință ș.a.

## *Modele de fișe divizionare penru catalogul sistematic*

511.112  
Tratare elementară  
a axiomelor și  
definițiilor

511.11  
Notare critică

511.1  
Număr.  
Operații  
aritmetice

511  
Aritmetică

51  
Matematici

### *Subdiviziuni principale:*

- 511 Aritmetică
- 512 Algebră
- 513 Geometrie
- 514 Trigonometrie
- 515 Geometrie descriptivă
- 516 Geometrie analitică
- 517 Analiză. Calcul
- 518 Procedee de calcul
- 519 Calculul probabilităților

5

***Științele naturii. Matematici. Fizică.  
Chimie. Biologie. Botanică. Zoologie***

### *Diviziuni principale:*

- 51 Matematici
- 52 Astronomie. Geodezie. Topografie.
- 53 Fizică
- 54 Chimie
- 55 Geologie. Meteorologie.
- 56 Paleontologie

## Semnele (simbolurile) folosite în CZU

Denumirea	Set. nul	Citirea	Exemple
<b>1. Semne de combinare a indicilor</b>			
Adăugare	+	Plus	621.9+621.92
Extindere	/	Până în(extindere)	626/627
Relație reversibilă	:	Două puncte	621.18:69.057
Relație ireversibilă (fixarea ordinii indicilor)	::	Două puncte duble	629.783::528
<b>2. Semnele indicilor auxiliari comuni</b>			
Limbă	=...	Egal	54=20
Formă	(0...)	Paranteză-zero	54(03)
Loc	(1/9)	Paranteză	622(73)
Popor	(=...)	Paranteză-egal	78.071-056.45(=82)
Țimp	"..."	Ghilimele	947.89"19"
Subdivizare în afara CZU (indice de nume sau literal)			
Punct de vedere	A/Z		
Materiale și persoane	.00	Punct-zero-zero	66.002.6
	-0	Liniuță-zero	642.72-03
<b>3. Semnele indicilor auxiliari speciali</b>			
Indice special cu liniuță	-1/-9	Liniuță	523.34-834
Indice special cu punct-zero	.01/.09	Punct-zero	681.5.07
Indice de sinteză cu apostrof	'1/9	Apostrof	637.4
<b>4. Semne convenționale</b>			
	→	vezi, vezi și	
	≡	se subdivizează ca	

**Ordinea indicilor CZU în cataloage sistematice, alte înregistrări sistematice 669.21/.22**

Semnele	Exemple
Indice principal (indice simplu)	669.21/.23 Aur, argint, metale din grupa platinei și aliajelor lor
=	669.2 Aurul și aliajele lui
(0...)	669.21=20 Publicații despre aur în limba engleză
(1/9)	669.21(035) Aur, dicționare
(=...)	669.21(73) Aurul în SUA
" "	669.21(=919.891) Aurul sciților
" "	669.21"18" Aurul în sec.XIX
:si::	669.21:536.421.1 Aur, punctul de topire
-0	669.21::737.2 Aur pentru medalii
-1/-9	669.21-051 Producători ai aurului
.000	669.21-14 Lingouri de aur
.00	669.21.000.1 Aurul din punct de vedere filozofic
.01/.09	669.21.001.4 Încercarea aurului
'1/9	669.21.017 Metalurgia aurului
A/Z	669.21'22 Aliaje de aur-argint (convențional) mai corect 669.21522
Urmatatorul indice simplu	669.21 ABC Aur, denumire proprie 669.22 Argintul și aliajele l



***Consecutivitatea aranjării indicilor***

Consecutivitatea indicilor este analogică consecutivității fracțiilor zecimale

02	621.8
025	621.86
025.45	621.867.21
53	621.867.225
536	621.9
536.5	681
621	681.4
621.396	72

## CUPRINS

INTRODUCERE . . . . .	3
ISTORIA CZU . . . . .	4
STRUCTURA CLASIFICĂRII ZECIMALE UNIVERSALE . . . . .	8
<i>Tabela principală . . . . .</i>	8
INDICI PRINCIPALI . . . . .	10
TABELELE AUXILIARE . . . . .	22
INDICII AUXILIARI COMUNI . . . . .	22
<i>Indicele auxiliar comun de limbă . . . . .</i>	23
<i>Indicele auxiliar comun de rasă, popor, naționalitate . . . . .</i>	25
<i>Indicele auxiliar comun de loc . . . . .</i>	26
<i>Indicele auxiliar comun de formă . . . . .</i>	29
<i>Indicii auxiliari comuni de timp . . . . .</i>	32
<i>Indicele auxiliar de punct de vedere . . . . .</i>	34
<i>Indicii auxiliari comuni cu liniuță . . . . .</i>	36
<i>Indicii auxiliari comuni de materiale . . . . .</i>	36
<i>Indicele auxiliar comun de persoană . . . . .</i>	37
INDICII AUXILIARI ANALITICI . . . . .	38
SEMNELE AUXILIARE CZU . . . . .	40
PRINCIPIILE DETALIZĂRII . . . . .	43
NOTĂ RILE ÎMPRUMUTATE . . . . .	45
REGULILE PRINCIPALE DE INDEXARE DUPĂ CZU . . . . .	47
INDEXUL ALFABETIC PE SUBIECTE . . . . .	50
<i>Organizarea cataloagelor sistematice</i>	
<i>conform sistemului Clasificării Zecimale Universale . . . . .</i>	51
ANEXE . . . . .	54